

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W KALISZU
ZA 2018 ROK

Kalisz, marzec 2019 rok

I. Struktura organizacyjna i zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kalisz.

Zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu, w strukturze Ośrodka wyróżniamy działy realizujące poszczególne zróżnicowane zadania.

Dział Asysty Rodzinnej – do zadań należy m. in. zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz koordynacja poradnictwa dla kobiet i rodzin, zgodnie z ustawą „Za życiem”, m. in. poprzez opracowanie i realizacja planu pomocy z rodziną, pomoc w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, rozwiązywanie problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, wspieranie aktywności społecznej i zawodowej, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin, koordynacja poradnictwa dla kobiet w ciąży w oparciu o ustawę „Za życiem”. Dział koordynuje również realizację programu z Funduszu Europejskiej Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) współfinansowanego ze środków UE (bezpośrednimi realizatorami w mieście Kaliszu jest Caritas Diecezji Kaliskiej i Polski Komitet Pomocy Społecznej w Kaliszu).

Dział Pomocy Rodzinie i Dziecku – do zadań należy m. in. zapewnienie pomocy dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych poprzez umieszczenie w różnych formach pieczy zastępczej, przyznawanie świadczeń i dodatków wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, pomoc dla osób usamodzielnianych, kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia oraz mieszkań chronionych. W ramach realizowanego projektu unijnego od czerwca 2017 roku funkcjonuje mieszkanie chronione usytuowane w kamienicy przy ul. Zamkowej przeznaczone dla 6 usamodzielnianych wychowanków opuszczających pieczę zastępczą. W skład tego działu wchodzi:

Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej – do zadań Zespołu należy m. in. nabór, kwalifikowanie i opiniowanie kandydatów na rodziny zastępcze i prowadzących rodzinne domy dziecka, organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzących rodzinne domy dziecka. Prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, dokonywanie okresowej oceny sytuacji dziecka oraz rodziny zastępczej i prowadzącego rodzinną dom dziecka, szkolenia i wspieranie psychologiczno – pedagogiczne dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą, prowadzenie poradnictwa i pracy socjalnej, organizowanie opieki nad dzieckiem, gdy rodzina zastępcza lub prowadzący rodzinny dom dziecka nie mogą okresowo sprawować opieki z powodów zdrowotnych lub losowych.

Dział Interwencji Kryzysowej – jest czynny całą dobę i realizuje zadania związane z udzielaniem pomocy osobom i rodzinom będącymi ofiarami przemocy w rodzinie lub znajdującym się w innych sytuacjach kryzysowych, interwencyjnym podejmowaniu działań w miejscu zdarzenia kryzysowego, zapewnienie miejsc noclegowych:

- w schronisku dla ofiar przemocy w rodzinie,
- w schronisku dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu.

W strukturach działu są 4 mieszkania chronione: 2 mieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, starszych i niepełnosprawnych – jedno mieszkanie chronione usytuowane przy ul. Granicznej przeznaczone dla 12 osób, drugie mieszkanie chronione usytuowane w kamienicy przy ul. Częstochowskiej przeznaczone dla 7 osób. W 2018 roku zostało uruchomione kolejne mieszkanie chronione, usytuowane w kamienicy przy ul. Widok, przeznaczone dla 6 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Ponadto prowadzony jest Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci w ramach współpracy z wymiarem sprawiedliwości i organami ścigania. Podejmowanie działań informacyjno – edukacyjnych inicjujących i wspierających podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie. Do zadań ośrodka pomocy społecznej należy obsługa organizacyjno - techniczna Zespołu Interdyscyplinarnego, która została przypisana Działowi Interwencji Kryzysowej. Zespół Interdyscyplinarny prowadzi procedurę Niebieskich Kart uruchomionych przez różne jednostki, o których mówi ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, tj. przez policję, pomoc społeczną, oświatę, służbę zdrowia.

Samodzielne stanowiska:

-ds. współpracy z podmiotami zewnętrznymi i pozyskiwania środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej - do zadań należy m. in. opracowywanie wniosków, koordynacja realizowania projektów, współpraca z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, przygotowanie konkursu ofert dot. zlecenia organizacjom pozarządowym zadań z zakresu pomocy społecznej, pomoc cudzoziemcom, pomoc posiadaczom Karty Polaka; kierowanie osób do ośrodka wsparcia zapewniającego specjalistyczne usługi opiekuńcze w formie krótkookresowego pobytu dziennego.

Dział Pomocy Osobom Niepełnosprawnym – do zadań należy m. in. prowadzenie, koordynacja i nadzór zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które Miasto Kalisz otrzymuje według algorytmu określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 roku. Ponadto osoby niepełnosprawne otrzymują pomoc w ramach odrębnie finansowanego przez PFRON Pilotażowego Programu „Aktywny Samorząd” ze szczególnym uwzględnieniem dofinansowania kształcenia na poziomie wyższym osób niepełnosprawnych. Współpracuje z Miejską Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

Dział Organizacyjno – Administracyjny – do zadań należą m. in. prowadzenie spraw osobowych pracowników, obsługa informatyczna jednostki, instruktaż z zakresu bhp, p. poż., sprawy dotyczące szkolenia i doskonalenia zawodowego pracowników, prowadzenie wszelkich spraw dotyczących administrowania, zapewnienie warunków organizacyjnych i technicznych umożliwiających sprawne wykonywanie zadań ośrodka, administrowanie obiektami ośrodka (w tym remonty, naprawy, konserwacje). Obsługa interesantów w zakresie skarg. Obecnie Ośrodek zajmuje pomieszczenia w budynkach przy ul. Granicznej 1, w budynku przy ul. Obywatelskiej 4, oraz jedno mieszkanie w kamienicy przy ul. Częstochowskiej 45, jedno mieszkanie w kamienicy przy ul. Zamkowej 14, jedno mieszkanie w budynku przy ul. Widok 17.

Dział Finansowo – Księgowy – do zadań należy realizacja zadań z zakresu obsługi księgowej Ośrodka.

Dział Pomocy Środowiskowej - do zadań należy ustalanie uprawnień, przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej i innymi ustawami. Prowadzenie pracy socjalnej, analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej, realizacja zadań, wynikających z rozeznania potrzeb społecznych, rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb. W skład tego działu wchodzi:

- 3 sekcje pracy socjalnej,
- sekcja realizacji świadczeń,
- Klub Integracji Społecznej, którego zadaniem jest inicjowanie i organizowanie spotkań integracyjnych, zajęć grupowych i indywidualnych oraz grup samopomocowych dla osób wykluczonych społecznie, prowadzenie bezpłatnego punktu dostępu do Internetu, organizowanie prac społecznie użytecznych oraz nieodpłatnej pracy na cele społeczne.

Szczegółowe zadania wymienionych działów określa regulamin organizacyjny Ośrodka.

I. Wspieranie rodziny i systemu pieczy zastępczej – zadania gminy

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wyraźnie podzieliła kompetencje między gminą w zakresie pracy z rodziną biologiczną, a organizowaną przez powiat pieczę zastępczą.

1. Asystent rodziny

Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych miasto zapewnia wsparcie w formie: pracy z rodziną i pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. W przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy i wnioskuje do kierownika ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych i źródeł wsparcia zewnętrznego.

Wsparcie rodziny to profilaktyka i zadania mające na celu ochronę rodziny przed dysfunkcją.

Złożoność i różnorodność zadań, które wynikają z ustawy wymagają długoletniego zaangażowania osób i środków.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Taka praca daje możliwość dogłębnego zdiagnozowania przyczyn trudnych sytuacji będących źródłem problemów występujących w danej rodzinie. Praca asystenta rodziny daje możliwość ciągłego wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. O wykonywanie tego zawodu mogą starać się osoby z wyższym i średnim wykształceniem, te ostatnie muszą wykazać, że brały udział w szkoleniach z zakresu, pracy z dziećmi lub rodziną i udokumentować, co najmniej trzyletni staż pracy z dziećmi lub rodziną.

Asystent ma być bliżej rodziny i jej problemów, a jego elastyczny czas pracy powinien być dostosowany do rytmu życia rodziny i jej realnych potrzeb. Jego rola polega na niesieniu pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowaniu wydatków i innych obowiązków rodzicielskich. Współpraca z asystentem ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego i prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Z uwagi na to, że dysfunkcyjność rodziny ma charakter złożony, a istniejące problemy determinują występowanie kolejnych, konieczne jest objęcie rodziny tą formą pomocy w sposób długofalowy. Ważnym jest, aby asystent rodziny został wprowadzony w odpowiednim dla rodziny czasie, gdy rodzina nie jest jeszcze w zaawansowanym procesie psychodegradacji społecznej.

W roku 2018 asystą rodzinną objęto **126 środowisk**, w których przebywało **315 dzieci**. Asystenci zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy mieli pod swoją opieką średnio **14 rodzin** (zatrudnienie w 2018 roku – 9 etatów asystentów rodziny).

Rodziny objęte asystą rodzinną. Dane MOPS na dzień 31.12.2018 r.

Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		Dzieci – przedział wiekowy		
	Rodzice	dzieci	0 – 6 lat	7 – 15 lat	16 – 18 lat
126	199	315	133	151	31

Główne problemy występujące w rodzinach objętych asystą rodzinną to: niewydolność wychowawcza, zaniedbania wychowawcze, uzależnienia (alkohol, substancje psychoaktywne), bezrobocie, niezaradność życiowa, rodzina niepełna, upośledzenie umysłowe i choroba psychiczna.

Każda rodzina objęta pomocą asystenta miała inne cele, zasoby i deficyty, do każdej z nich należy podchodzić indywidualnie, aby ustalić skuteczny plan działania z rodziną. Plan działania z rodziną jest aktualizowany wspólnie z rodziną co miesiąc. W ten sposób na bieżąco asystent i rodzina mogą ocenić skuteczność współpracy. Podejmowana współpraca z rodzinami była ukierunkowana na takie problemy jak: budowanie prawidłowych relacji w rodzinie, motywowanie rodzin do samodzielnej realizacji zadań, wprowadzanie treningu czystości, przeprowadzanie rozmów na temat wychowywania dzieci, prowadzenia treningu gospodarowania budżetem domowym, kontrola stanu zdrowia dzieci, poprawa sytuacji materialnej, motywowanie członków rodzin do podejmowania i utrzymywania terapii alkoholowej, pomoc w nauce dzieciom, pokazywanie pozytywnych wzorców spędzania czasu wolnego z dziećmi.

Indywidualna praca z rodziną pozwoliła zmotywować podopiecznych do podjęcia działań, dawno lub w

ogóle nie podejmowanych, jak również doprowadzić do wzrostu poczucia ich wartości i sprawczości. Spowodowało to, że 5 rodzin usamodzielniało się i zakończyło współpracę z asystentem.

W 2018 roku dzieci z 5 rodzin nie udało się utrzymać w rodzinie naturalnej. W 3 rodzinach z uwagi na nasilający się proces degradacji spowodowany nadużywaniem alkoholu, natomiast w 2 przypadkach z uwagi na zaniedbania wychowawcze wynikające z upośledzenia umysłowego matek dzieci. Dzieci z 4 rodzin zostały umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej a z 1 rodziny zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Prowadzona przez asystentów rodziny praca przyczyniła się do m. in: samodzielnego załatwiania spraw urzędowych, utrzymania abstynencji alkoholowej, poprawy sytuacji mieszkaniowej, poprawy sytuacji materialnej, poprawy sytuacji szkolnej dzieci, podjęcia terapii psychologicznej, logopedycznej i psychiatrycznej, pozyskania innego lokalu mieszkalnego, podjęcia stałej pracy zarobkowej, czy poprawienia kompetencji wychowawczych, co liczbowo obrazuje poniższa tabela.

DZIAŁANIA	Liczba osób
Samodzielne załatwianie spraw urzędowych	27
Podjęcie terapii uzależnień	16
Poprawa sytuacji mieszkaniowej	30
Poprawa sytuacji szkolnej dzieci poprzez:	20
– poprawę kontaktów ze szkołą,	11
– zajęcia pozalekcyjne,	15
– indywidualne nauczanie	
Utrzymanie abstynencji	16
Zapisanie dzieci do przedszkola	39
Poprawa kontaktów ze szkołą dzieci	22
Podjęcie terapii psychologicznej, logopedycznej i psychiatrycznej	43
Zwiększenie dbałości o zdrowie	40
Uregulowanie prawne sytuacji życiowej	17
Pozyskanie innego lokalu mieszkalnego	19
Podjęcie stałej pracy zarobkowej	19
Poprawa kompetencji wychowawczych	24
Zapisanie dzieci do świetlicy socjoterapeutycznej	16
Prawidłowe gospodarowanie budżetem domowym	17
Pozyskanie źródła dochodu (renty, świadczenia pielęgnacyjnego)	12
Pomoc w podniesieniu kwalifikacji zawodowych	4
Uгода z MZBM	9
Umieszczenie w stacjonarnych ośrodkach leczenia uzależnień	4
Poprawa relacji wśród dorosłych	11
Ustalenie stopnia niepełnosprawności	10

Dane MOPS na dzień 31.12.2018 r.

Asystenci rodziny w ramach pracy na rzecz rodziny współpracują z wieloma instytucjami. Są to między innymi: kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, przedszkola i żłobki, do których uczęszczają dzieci rodzin objętych współpracą. Dużym wsparciem dla rodzin objętych asystenturą są funkcjonujące na terenie miasta Kalisza świetlice socjoterapeutyczne, w których m. in. są wprowadzane elementy profilaktyki uzależnień i fundacje wspierające rodzinę.

Asystenci rodziny współpracują również z sądem, policją, Biurem Świadczeń Rodzinnych, poradniami specjalistycznymi, ośrodkami leczenia uzależnień, Powiatowym Urzędem Pracy, Miejskim Zarządem Budynków Mieszkalnych i Wydziałem Spraw Społecznych i Mieszkaniowych oraz Wydziałem Edukacji Urzędu Miejskiego w Kaliszu.

Ponadto asystenci rodziny brali czynny udział w zespołach oceny sytuacji dziecka, które odbywają się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i PCPR, uczestniczyli również w grupach roboczych w ramach prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty”.

Prowadzili warsztaty dla podopiecznych dotyczące: doskonalenia umiejętności planowania dnia i organizacji czasu, motywowania rodziców do aktywnego spędzania czasu wolnego z dziećmi czy zarządzania budżetem domowym. Ponadto organizowali grupy wsparcia dla rodzin z problemami wynikającymi z uzależnienia i przemocy. Prowadzili warsztaty dla uczestników Programu Aktywizacji i Integracji z zakresu gospodarowania budżetem, umiejętnego wykorzystania produktów żywnościowych w zdrowym odżywianiu oraz wpływie na zdrowie osób aktywnych zawodowo.

W 2018 roku asystenci rodziny zorganizowali festyn rodzinny, by podopieczni mogli mieć okazję w sposób kreatywny spędzić czas na świeżym powietrzu z dziećmi a tym samym wzmocnić więzi rodzinne.

Uczestnicy festynu brali udział w różnego rodzaju konkursach, grach i zabawach przy muzyce. Organizację festynu wspierali, pozyskani przez asystentów rodziny, sponsorzy.

Asystenci rodziny również aktywnie uczestniczyli w różnego rodzaju szkoleniach i warsztatach, w ramach których doskonalili swój warsztat pracy i podnosili kompetencje zawodowe.

2. Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzyła obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia (poradnictwa) dla kobiet w ciąży i ich rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu”.

Na mocy tej ustawy asystent obejmuje wsparciem nie tylko, jak dotąd, rodziny z dziećmi, ale również małżonków oczekujących dziecka i rodziców dziecka w fazie prenatalnej.

Asystent rodziny wspiera kobiety w ciąży i rodziny w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny. Ponadto rodziny, których dotyczy ustawa „Za życiem” są uprawnione do poradnictwa w zakresie: przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Koordynacją w/w poradnictwa zajmuje się asystent rodziny. Polega ona na opracowaniu wspólnie z osobami katalogu możliwego do uzyskania wsparcia oraz występowaniu przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie, do podmiotów wymienionych w ustawie, w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

W roku 2018 w ramach ustawy „Za życiem” asystenci rodziny udzielili wsparcia **27 kobietom** ciężarnym, w tym **3 kobietom w ciąży zagrożonej** w zakresie: pomocy i porady w ramach korzystania z usług placówek ochrony zdrowia, poradnictwa dotyczącego rozwiązań wspierających rodzinę, pomocy w zakresie wspierania psychologicznego członków rodziny czy edukowania w obszarze przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka.

W zakresie tej ustawy podjęto współpracę z: Wojewódzkim Szpitalem Zespołowym, przychodniami lekarskimi, Fundacją „Pro-Familia”, Biurem Świadczeń Rodzinnych, położnymi i ginekologami.

Ponieważ asystent rodziny podejmuje koordynację wsparcia na wniosek osób, złożony do Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, asystenci rodziny opracowali ulotki dotyczące wsparcia rodzin w ramach ustawy „Za życiem”, aby rozpropagować w społeczności lokalnej informacje na temat w/w ustawy, a tym samym dotrzeć do osób wymagających wsparcia i koordynacji działań w zakresie ustawy.

3. Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na realizację zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej

Pomimo, że zadania asystentury rodzin są zadaniami własnymi gminy, to są one wspierane przez

administrację rządową – zgodnie z Resortowym Programem Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej realizowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu aplikował o środki na zatrudnienie **9 asystentów rodziny**. Kwota środków otrzymanych w ramach konkursu to **161 973,00 zł**, na którą składały się środki z rezerwy budżetowej oraz środki z Funduszu Pracy. Wykorzystano 147 093,97 zł.

4. Współfinansowanie ze środków miasta utrzymania dziecka w pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminę obowiązek ponoszenia wydatków w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej.

W pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej jest to 10% wydatków, w drugim roku jest to 30% wydatków, natomiast w trzecim i kolejnych latach jest to 50% ponoszonych kosztów.

W 2018 roku za dzieci umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej poniesiono wydatki w kwocie 954.184,08 zł w tym :

- w wysokości 10% za 33 dzieci,
- w wysokości 30% za 23 dzieci,
- w wysokości 50% za 27 dzieci.

W 2018 r. wydatkowano kwotę 569.000,00 zł, która dotyczy dzieci z Kalisza przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Pokryto koszty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w następujący sposób:

- w wysokości 10% za 64 dzieci,
- w wysokości 30% za 50 dzieci,
- w wysokości 50% za 92 dzieci.

Z uwagi na fakt, iż Kalisz jest miastem na prawach powiatu, wydatki te stanowiły równocześnie dochody po stronie powiatu.

III. Piecza zastępcza – zadania powiatu

W ciągu **2018 roku** na terenie miasta Kalisza funkcjonowały **162 rodziny zastępcze** (w tym: 4 zawodowe rodziny zastępcze, 45 niezawodowe rodziny zastępcze oraz 113 spokrewnione rodziny zastępcze). W rodzinach zastępczych przebywało **łącznie 217 dzieci**.

Ponadto dla Miasta Kalisza funkcjonowało **6 rodzinnych domów dziecka**: 4 w Kaliszu, natomiast 2 na terenie powiatu kaliskiego, zgodnie z zawartymi porozumieniami. Jeden z rodzinnych domów dziecka powstał w 2018 roku w wyniku przekształcenia z rodziny zastępczej zawodowej. W rodzinnych domach dziecka przebywało w 2018 roku **łącznie - 33 dzieci**.

Łącznie w rodzinnej pieczy zastępczej w 2018 r. przebywało 250 dzieci.

Spośród wszystkich dzieci umieszczonych w kaliskich rodzinach zastępczych oraz rodzinnych domach dziecka 34 to dzieci z terenu innych powiatów – kaliskiego, pleszewskiego, łęczyńskiego, ostrowskiego, obornickiego, kolskiego, pączęchańskiego, częstochowskiego, kluczborskiego, piaseczyńskiego, włocławskiego, miasta Wrocław, miasta Poznań i miasta Łódź.

W 2018 roku w rodzinnej pieczy zastępczej zostało umieszczonych łącznie 44 nowych dzieci (w tym: w rodzinach spokrewnionych 23, niezawodowych 13, rodzinnych domach dziecka 7, zawodowych rodzinach zastępczych 1).

W 2018 roku w sumie 25 dzieci opuściło rodzinną pieczę zastępczą na terenie miasta Kalisza (w tym: 3 dzieci zostało przysposobionych, 3 dzieci wróciło pod opiekę rodziców biologicznych, 4 dzieci trafiło do placówki opiekuńczo-wychowawczej, 12 pełnoletnich wychowanków opuściła rodziny zastępcze i rozpoczęła procesy usamodzielnienia, 1 dziecko zostało przeniesione do innej rodziny zastępczej, 2 dzieci wraz z rodzinami zastępczymi wyprowadziło się poza miasto Kalisz).

Dodatkowo 38 dzieci z terenu miasta Kalisza w ciągu roku 2018 przebywało w sumie w 28 rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów: pleszewskiego, słupeckiego, kaliskiego, sieradzkiego, ostrowskiego, jarocińskiego, garwolińskiego, gnieźnieńskiego, miasta Poznań, przasnyskiego, rawickiego.

Dane MOPS - Udzielona pomoc finansowa dla rodzin zastępczych – 2018 r.

Przeznaczenie środków	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności	1.831.756,40 zł
Świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	21.900,00 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla zawodowych rodzin zastępczych	123.238,36 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla osób zatrudnionych do pomocy w zawodowych rodzinach zastępczych	20.319,03 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	16.950,00 zł
Wydatki związane z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.	0 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym.	11.055,30 zł
Środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	0 zł

Dane MOPS - Udzielona pomoc finansowa dla rodzinnych domów dziecka – 2018 r.

Przeznaczenie środków	Wydatki
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka, dodatek z tytułu niepełnosprawności	332.510,86 zł
Świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	11.410,00 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla prowadzących rodzinne domy dziecka	263.761,37 zł
Wynagrodzenia z pochodnymi dla osób zatrudnionych do pomocy w rodzinnych domach dziecka	79.946,06 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	6.900,00 zł
Wydatki związane z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki.	7.434,05 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	61.567,28 zł
Środki finansowe na pokrycie kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnym	7.000,00 zł

Na pomoc finansową dla rodzin zastępczych na terenie innych powiatów, w których przebywają dzieci pochodzące z terenu Miasta Kalisza wydatkowano w 2018 roku łącznie kwotę 495.781,05 zł.

Na 6 dzieci (z terenu powiatu częstochowskiego, kluczborskiego, kolskiego, wrocławskiego, piaseczyńskiego) przebywających w 5 rodzinach zastępczych na terenie miasta Kalisza poniesione zostały wydatki na opiekę i wychowanie tych dzieci w ramach zawartych z powiatami porozumień a wydatki te wyniosły 64.282,44 zł (rozliczanie w formie dotacji).

„Dobry start”

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu realizował rządowy program „Dobry start”. Programem objęto 200 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie miasta Kalisza, z tego: w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 96 dzieci, w rodzinach niezawodowych – 39 dzieci, w rodzinach zawodowych – 7 dzieci, w rodzinnych domach dziecka – 20 dzieci, w domu dziecka w Kaliszu – 38 dzieci.

Dodatek wychowawczy dla dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w ramach zadań zleconych realizował dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka świadczenia w formie dodatku wychowawczego finansowanego przez Wojewodę Wielkopolskiego (500+). Świadczeniem tym zostało objętych 189 dzieci umieszczonych w 143 rodzinach zastępczych oraz 31 dzieci umieszczonych w 6 rodzinnych domach dziecka. Wydatki na ten cel stanowią kwotę 1.131.890,14 zł. (kwota wraz kosztami obsługi zadania na ten cel).

Pomoc w integracji ze środowiskiem dla osób opuszczających rodziny zastępcze, niektóre rodzaje placówek opiekuńczo – wychowawczych, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze i młodzieżowe ośrodki socjoterapii.

Formy wsparcia dla osób opuszczających rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.

Wychowankowie z placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz opuszczający rodzinę zastępczą mogą liczyć na pomoc mającą na celu ich życiowe usamodzielnienie i integrację poprzez świadczoną na ich rzecz pracę socjalną, oraz takie formy pomocy jak:

1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
3. Pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej,
4. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych,
5. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia.

Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki -dane MOPS

Dla wychowanków opuszczających:	Ilość osób	Kwota pomocy
Rodziny zastępcze	37	188.373,61zł
Placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz MOW-y, MOS-y, zakłady poprawcze i inne	24	90.458,35 zł

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie- dane MOPS

Dla wychowanków opuszczających:	Ilość osób	Kwota pomocy
Rodziny zastępcze	2	10.070,00 zł
Placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz MOW-y, MOS-y, zakłady poprawcze i inne	5	28.371,00 zł

Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie- dane MOPS

Dla wychowanków opuszczających:	Ilość osób	Kwota pomocy
Rodziny zastępcze	6	23.400,00 zł
Placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz MOW-y, MOS-y, zakłady poprawcze i inne	7	32.700,00 zł

Pomoc mieszkaniowa

Wychowankowie placówek opiekuńczo – wychowawczych i rodzin zastępczych, którzy opuszczają pieczę zastępczą i realizują indywidualny program usamodzielnienia, mają możliwość zamieszkania w mieszkaniu chronionym.

W Kaliszu przy ul. Zamkowej funkcjonuje mieszkanie chronione dla usamodzielnianych wychowanków, w którym może zamieszkać 6 osób.

W mieszkaniu tym jest zatrudnionych 4 wychowawców po 0,25 etatu, którzy sprawują nadzór nad mieszkaniem, jak również służą pomocą i wsparciem przebywającym w mieszkaniu wychowankom.

W 2018 r. z pobytu w mieszkaniu chronionym skorzystało 6 wychowanków. Na dzień 31.12.2018 r. zgodnie z decyzjami administracyjnymi w tym mieszkaniu chronionym przebywało 5 wychowanków. Dodatkowo 1 wychowanka zamieszkuje w mieszkaniu chronionym usytuowanym w Kaliszu przy ul. Granicznej 1

Institutionalna piecza zastępcza.

W 2018 r. w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza Kaliszem przebywało 42 dzieci z naszego miasta, za pobyt których poniesiono wydatki w łącznej kwocie 1.171.411,73 zł. Dzieci przebywały w placówkach na terenie powiatów:

- kaliskiego – 5 dzieci
- pleszewskiego - 28 dzieci
- jarocińskiego - 3 dzieci
- sieradzkiego - 3 dzieci
- wieluńskiego – 1 dziecko
- tureckiego – 1 dziecko
- wrocławskiego – 1 dziecko

2 dzieci zostało umieszczone w Pogotowiu Opiekuńczym w Pleszewie w dniu 31 grudnia 2018 r.- Miasto Kalisz poniesie wydatek za te dzieci w 2019 r.

1 dziecko zostało umieszczone na terenie powiatu tureckiego – Miasto Kalisz nie poniosło wydatków w 2018 r., porozumienie w trakcie podpisywania.

Dane MOPS - Miesięczny koszt utrzymania w placówkach w 2018 r. wynosił:

Placówka	Koszt
Dom Dziecka w Liskowie	I- II- 5.122,30zł; III-XII – 5.188,05zł
Dom Dziecka w Pleszewie	I – 3.960,00 zł; II-XII –4.051,00 zł
Pogotowie Opiekuńcze w Pleszewie	I – 3.916 zł; II-XII – 3.934,00 z
Dom Dziecka w Kaliszu	I – 5.447,15 zł; II-XII –5.729,62 zł
Placówka Opiekuńczo –Wychowawcza w Rafałowie	I-II – 5.855,66 zł
Dom Dziecka w Komornikach	I – 4.129,42 zł II-XII- 4.334,21 zł
Dom Wsparcia Dziecka i Rodziny „Domostwo” w Górze	I-IV – 4.367,74 zł; V-XII – 4.432,06 zł
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Aniołów Stróżów w Ostrowie Kaliskim	V-XII- 5.675,68 zł
Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dziecięcy Dom” Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu interwencyjnego we Wrocławiu	I-III – 6.829,85 zł
Dom Dziecka w Kaczkach Średnich	XI-XII- 2.853,00 zł

Wydatki za dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu interwencyjnego, ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w

pieczy zastępczej. W placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu interwencyjnego (Pogotowie Opiekuńcze w Pleszewie oraz Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych „Dziecięcy Dom” we Wrocławiu) w 2018 r. przebywało 15 wychowanków, na utrzymanie których miasto Kalisz przekazało łącznie kwotę 293.713,76 zł.

1. Organizator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

Promocja rodzicielstwa zastępczego

W 2018 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w celu pozyskania nowych kandydatów na opiekunów zastępczych zorganizował kampanię promocyjną. W lokalnej prasie i radiu ukazały się reportaże oraz spoty informacyjne. W budynkach i instytucjach na terenie miasta oraz w autobusach KLA rozwieszono plakaty.

Osoby zainteresowane rodzicielstwem zastępczym mogły pozyskać szczegółowe informacje dotyczące warunków pozostania rodziną zastępczą, nie tylko w tut. Ośrodku, ale również na stronie internetowej.

Pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu dzięki promocji rodzicielstwa zastępczego na bieżąco pozyskuje kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze.

W pierwszym kwartale ukończono szkolenie na niezawodowe rodziny zastępcze programem „PRIDE” - rozpoczęte w 2017 r. Szkolenie ukończyło 8 osób, które uzyskały kwalifikację. W ciągu roku odbyło się kolejne szkolenie dla kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze, w tym pogotowie rodzinne oraz prowadzących rodzinne domy dziecka. (Szkolenie dla kandydatów na rodziny zawodowe dofinansowane było z Funduszy Europejskich w ramach projektu „Równi na starcie”).

Ponadto przeszkolono 20 kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze. Szkolenie dla kandydatów na spokrewnione rodziny zastępcze prowadzone było według indywidualnego planu szkolenia.

Grupy wsparcia i inne szkolenia podnoszące kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych

W 2018 roku osoby prowadzące rodzinne domy dziecka miały możliwość uczestnictwa w szkoleniu podnoszącym kompetencje wychowawcze prowadzonym przez dr Przemysława Gąsiorka w ramach projektu dofinansowanego z Funduszy Europejskich „Równi na starcie”. W szkoleniu wzięło udział 10 osób.

Osoby pełniące funkcję rodzin zastępczych również miały okazję poszerzyć swoją wiedzę w zakresie oddziaływań wychowawczych i podnoszenia kompetencji wychowawczych. W szkoleniach przeprowadzonych przez dr Przemysława Gąsiorka wzięło udział 36 osób.

Natomiast w szkoleniu dotyczącym problematyki dziecka z zespołem FAS przeprowadzonym przez dr Małgorzatę Klecką wzięło udział w sumie 60 osób.

Rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka mają możliwość uczestniczyć w grupie wsparcia prowadzonej przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Grupa wsparcia spotykała się min. raz/dwa razy w miesiącu według wcześniej ustalonego harmonogramu. Uczestnicy grupy mogli wymieniać się doświadczeniem, udzielać sobie wsparcia emocjonalnego, a także skorzystać z pogadarek tematycznych przygotowanych przez prowadzące grupę.

W 2018r. kontynuowała funkcjonowanie grupa wsparcia dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych.

Szkolenia oraz grupy wsparcia były dofinansowane z Funduszy Europejskich w ramach projektu „Równi na starcie”.

Wspieranie rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze i prowadzący rodzinne domy dziecka zostały objęte na ich wniosek opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator jest wyznaczany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 6 koordynatorów (5 etatów). Pod ich opieką pozostawało w sumie 82 rodziny, w których przebywało łącznie 144 dzieci.

Koordinatorzy – zatrudnieni w ramach zadaniowego czasu pracy - udzielali pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w wypełnianiu ich funkcji.

W ramach wykonywanej przez siebie pracy koordynatorzy odbyli łącznie 1.900 wizyt.

Praca koordynatorów była ukierunkowana na podtrzymywanie więzi dzieci z ich rodzinami biologicznymi (w tym koordynatorzy uczestniczyli w spotkaniach między dziećmi z ich rodzicami biologicznymi lub innymi osobami bliskimi), podnoszeniu kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych, doskonaleniu metod wychowawczych u rodzin zastępczych, rozwiązywaniu i łagodzeniu konfliktów między rodzinami biologicznymi a rodzinami zastępczymi, zapewnieniu pomocy psychologicznej i reedukacyjnej, zapewnieniu dziecku udziału w świetlicy socjoterapeutycznej, zapewnieniu pomocy w załatwianiu spraw urzędowych.

Pozostałe działania

Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w 2018 r. odbyli w sumie 396 posiedzeń w związku z dokonywaniem okresowych ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Oceny sytuacji dzieci w formie pisemnej każdorazowo były przekazywane do Sądu Rejonowego w Kaliszu.

Sporządzono 47 ocen prowadzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.

Do Ośrodka Adopcyjnego w Kaliszu pracownicy zgłosili informacje o 13 dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną. Na prośbę Ośrodka Adopcyjnego sporządzane były szczegółowe opinie niezbędne przy kwalifikacji dzieci do przysposobienia.

Ponadto w ramach realizowanych zadań pracownicy sporządzali programy usamodzielnienia oraz ich aktualizacje z pełnoletnimi wychowankami rodzin zastępczych a także sporządzali plany pomocy dziecku oraz ich aktualizację. Dokonywano analizy sytuacji kandydatów na różnego typu rodziny zastępcze, wydawano opinie o kandydatach na potrzeby sądu, z kandydatami przeprowadzano badania pedagogiczne i psychologiczne, dokonano kwalifikacji kandydatów, którzy ukończyli szkolenie. Istniejącym rodzinom zastępczym, prowadzącym rodzinne domy dziecka zapewniano wsparcie, udzielano porad i pomocy m. in. w sporządzaniu wniosków do sądu i innych. Wsparcia psychologicznego udzielono 240 razy. Do sądu składane były wnioski o uregulowanie sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej a także o przywrócenie władzy rodzicielskiej. W ramach prowadzonych zadań pracownicy współpracowali ze szkołami, przedszkolami, przychodniami, sądem, Ośrodkiem Adopcyjnym, świetlicami socjoterapeutycznymi i organizacjami pozarządowymi. Ponadto na bieżąco aktualizowane były dane w rejestrze osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu aplikował o środki finansowe w ramach „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”. Pozyskano dotację do wynagrodzeń koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w kwocie 87.971,00 zł. Wykorzystano kwotę 83.669,08 zł.

IV. Interwencja Kryzysowa

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu zadania interwencji kryzysowej realizuje w oparciu o dwie ustawy: ustawę o pomocy społecznej i ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową objęte są osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej w szczególności udzielane jest poradnictwo: psychologiczne, socjalne, prawne oraz schronienie.

1. W ramach działalności Działu Interwencji Kryzysowej funkcjonują:

a) schronisko dla ofiar przemocy w rodzinie - w 2018 roku ogółem zamieszkiwało **35 osób**, w tym 21 – dzieci.

b) schronisko dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu- w 2018 roku ogółem zamieszkiwało **50 osób**, w tym 19 dzieci.

W ramach działań interwencyjnych mogą zostać przyjęte osoby spoza terenu Miasta Kalisza. Gmina właściwa ze względu na zamieszkanie osoby będącej w kryzysie ponosi wydatki w wysokości 50 zł / 1dobę/1 osobę. Przyjęcie tej osoby następuje na wniosek osoby zainteresowanej, o czym niezwłocznie informowana jest gmina z terenu, której ona pochodzi. W roku 2018 w schronisku dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu przebywało **6 osób spoza miasta Kalisza**, w tym 2 kobiety i 4 dzieci:

- w schronisku dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu przebywała 1 kobieta,
- w schronisku dla ofiar przemocy w rodzinie przebywała 1 kobieta i 4 dzieci.

c) mieszkania chronione:

- przy ul. Granicznej – 12 miejsc - przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi, starszych i niepełnosprawnych; w 2018 r. przebywało 14 osób;

- przy ul. Częstochowskiej – 7 miejsc - przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi, starszych i niepełnosprawnych; w 2018 r. przebywało 7 osób;

W 2018 roku do mieszkań chronionych przebywało łącznie 27 osób, w tym 2 dzieci.

- przy ul. Widok przygotowano do działalności **nowe mieszkanie chronione** – 6 miejsc – przeznaczone dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Przystąpienie przez Miasto Kalisz do ogłoszonego konkursu przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dało możliwość pozyskania środków finansowych na uruchomienie kolejnego w mieście Kaliszu mieszkania chronionego, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie mieszkań chronionych oraz programem kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem"

Miasto Kalisz otrzymało dotację z budżetu państwa w wysokości 100.000,00 zł na utworzenie mieszkania chronionego w lokalu wyznaczonym z zasobów Miasta Kalisza, co stanowiło 50% całkowitych kosztów realizacji zadania. Pozostałą kwotę 100.000,00 zł Miasto przeznaczyło z własnych środków.

Nowe mieszkanie chronione w Kaliszu, usytuowane jest w kamienicy przy ul. Widok, na parterze, w niewielkiej odległości od centrum miasta. Przeznaczone dla 6 osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, przede wszystkim z niepełnosprawnością intelektualną.

Składa się z 4 pokoi: 2 pokoje są 2-osobowe, 2 pokoje są 1-osobowe. Do wspólnego użytku jest kuchnia, jadalnia, pomieszczenie gospodarcze. W mieszkaniu są trzy łazienki, jest ono dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych również z niepełnosprawnością ruchową. Mieszkanie jest w pełni wyposażone w niezbędne meble, sprzęt gospodarstwa domowego, telewizor, komputer oraz niezbędne artykuły i przedmioty codziennego domowego użytku a także w sprzęt rehabilitacyjny.

W mieszkaniu chronionym będą wspólnie zamieszkiwać niespokrewnione ze sobą osoby niepełnosprawne. Pobyt w mieszkaniu daje podopiecznym możliwość przedłużenia ich aktywności społecznej i dalszego funkcjonowania w środowisku lokalnym, przy wsparciu i pomocy opiekunów. Tym samym opóźnia się lub wręcz zastępuje konieczność skierowania tych osób do instytucjonalnych form pomocy całodobowej jakimi są domy pomocy społecznej.

Nie bez znaczenia dla samorządów są również niższe koszty utrzymania osoby niepełnosprawnej w mieszkaniu chronionym w stosunku do kosztów ponoszonych za pobyt w domu pomocy społecznej.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, wsparcie w mieszkaniu chronionym może zostać przyznane osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę, potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale które nie wymagają opieki świadczonej przez jednostki całodobowej opieki, w szczególności:

1) osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego.

2) osobom starszym

3) osobom opuszczającym:

a) rodzinę zastępczą,

b) placówkę opiekuńczo- wychowawczą.

Do mieszkania chronionego, kieruje się na podstawie decyzji administracyjnej Prezydenta Miasta Kalisza lub z jego upoważnienia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego. Odpłatność za pobyt w mieszkaniu chronionym ustala się według stawek określonych przez Radę Miejską w Kaliszu zgodnie z Uchwałą Nr XXII/288/2012 Rady Miejskiej w Kaliszu z dnia 26 kwietnia 2012 roku w sprawie zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych.

2. Spotkania okolicznościowe.

Dla mieszkańców mieszkań chronionych i schronisk organizowane są różne spotkania okolicznościowe i integracyjne, m. in.:

- warsztaty kulinarne – przygotowanie tradycyjnych dań grillowych oraz systematyczne treningi kulinarne dla mieszkańców,
- spotkanie Wielkanocne,
- majowy spacer w Parku Miejskim,
- udział Seniorów w jubileuszu 30 -lecia Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu,
- zorganizowanie „strefy kibica” w związku z odbywającymi się Mistrzostwami Świata w Piłce Nożnej,
- udział Seniorów w Festiwalu Smaków organizowanym przez Miasto Kalisz,
- wycieczka plenerowa do Gołuchowa,
- „Jesienne spotkanie z liściem” - warsztaty florystyczne,
- Dzień Seniora,
- Dzień Niepodległości,
- Andrzejkki,
- Mikołajki,
- spotkanie Wigilijne.

3. Kampania 16 Dni Akcji Przeciw Przemocy ze względu na Płeć.

W 2018 roku, okresie od 25 listopada do 10 grudnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu przyłączył się do Międzynarodowej Kampanii 16 Dni Akcji Przeciwko Przemocy ze względu na Płeć. Obchody Kampanii 16 Dni są okazją do edukowania na temat zjawiska przemocy w rodzinie całą lokalną społeczność, nie tylko po to, żeby unikać problemu, ale także po to, żeby każdy nauczył się reagować na przemoc. W Kampanii do skorzystania z pomocy i wsparcia specjalistów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu zachęcali pracownicy rozdając ulotki i informatory, a także udzielając podstawowych informacji o jednostce, pełniąc dyżury w:

- Pierwszym Urzędzie Skarbowym,
- Biurze Świadczeń Rodziny,
- Powiatowym Urzędzie Pracy,
- Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej,
- Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych,
- Poradni Multimed,
- Poradni Terapii Uzależnień i Współzależnień.

W ramach Kampanii 16 Dni odbyło się szkolenie dla pracowników kaliskich instytucji prowadzone przez Centrum Profilaktyki Społecznej z Poznania, dotyczące interwencji w przypadku przemocy w rodzinie z uwzględnieniem dziecka krzywdzonego, a także szkolenie dla pracowników MOPS prowadzone przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu, dotyczące zagrożeń spowodowanych zażywaniem substancji psychoaktywnych.

W ramach Kampanii 16 Dni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu włączył się również (jak co roku) w Kampanię Białej Wstążki, która kierowana jest do mężczyzn, ma na celu przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet. Noszenie białej wstążki szczególnie przez mężczyzn, ma wyrażać sprzeciw wobec przemocy. Wstążka symbolizuje również osobiste zobowiązania noszących, że nigdy nie będą stosować, akceptować ani milczeć w kwestii przemocy.

W okresie Kampanii 16 Dni odbyły się wizyty studyjne uczniów kaliskich szkół ponadgimnazjalnych. Młodzież miała okazję zapoznać się z działalnością Ośrodka, zdobyć wiedzę na temat zjawiska przemocy, poznać strukturę Działu Interwencji Kryzysowej, a także zapoznać się z działalnością Zespołu Interdyscyplinarnego i zdobyć podstawową wiedzę dotyczącą procedury „Niebieskiej Karty”. Odbyły się 4 wizyty studyjne, następujących szkół:

- I Liceum Ogólnokształcące,
- Zespół Szkół Hotelarsko – Gastronomicznych,
- Zespół Szkół Techniczno -Elektronicznych,
- II Liceum Ogólnokształcące.

4. Warsztaty dla dzieci.

Dla dzieci ze szkół podstawowych i przedszkoli prowadzone były warsztaty z zakresu profilaktyki przemocy. Celem spotkań było przekazanie uczniom i przedszkolakom wiedzy na temat zagrożeń, a także rozwijanie umiejętności ochrony w sytuacjach wystąpienia zagrożenia przemocą poprzez:

- wzmocnienie w dziecku przekonania, że ma prawo czuć się bezpiecznie,
- rozwijanie umiejętności identyfikacji sytuacji niebezpiecznych i zagrażających,
- przekazanie informacji o konieczności mówienia o zagrażającej sytuacji,
- dostarczenie informacji dotyczących prawa do zapewnienia pomocy w trudnych sytuacjach.

W 2018 roku w programie uczestniczyło **311 przedszkolaków i uczniów.**

5. Program korekcyjno -edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu otrzymał dofinansowanie na realizację **programu korekcyjno- edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie** z rezerwy celowej, uruchamianej przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w kwocie 9.730,00 zł.

Dzięki realizacji tego zadania przez MOPS, została wzbogacona oferta pomocy i wsparcia dla rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie, której głównym celem jest zatrzymanie zjawiska przemocy w rodzinie. Specjalistycznym wsparciem zostały objęte osoby stosujące przemoc, co stanowi uzupełnienie wsparcia i pomocy dla rodziny. W programie uczestniczyło łącznie 18 osób (w tym 3 kobiety i 15 mężczyzn). Ukończyło program 10 osób. Uczestnikami programu były osoby kierowane głównie przez członków Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników socjalnych, dzielnicowych, z uwagi na fakt, iż w tych rodzinach były prowadzone procedury Niebieskich Kart.

6. Grupy wsparcia

W 2018 roku prowadzona była grupa wsparcia dla kobiet, doświadczających przemocy w rodzinie, w których uczestniczyły **42 kobiety**. Odbyło się 11 spotkań grupy wsparcia.

7. Pomoc psychologiczna

Sekcja psychologów świadczyła codzienną pomoc psychologiczną dla mieszkańców Kalisza. Wszystkie chętne osoby po zgłoszeniu się do placówki mogą skorzystać z indywidualnej pomocy psychologicznej.

W 2018 roku psychologowie udzielili pomocy psychologicznej łącznie 473 osobom, przeprowadzili łącznie 875 konsultacji. Psychologowie odbyli 327 wizyt w środowisku. Odbywali również konsultacje psychologiczne z mieszkańcami mieszkań chronionych i podopiecznymi Schroniska dla ofiar przemocy w rodzinie i Schroniska dla osób i rodzin, będących w stanie kryzysu.

8. Interwencyjny telefon zaufania.

W ramach pomocy świadczonej doraźnie funkcjonuje interwencyjny telefon zaufania. Pracownicy w 2018 roku odebrali 480 zgłoszeń z całej Polski, z czego podjęcia interwencji wymagało 29 z nich.

9. Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci

W 2018 roku w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań Dzieci odbyło się 7 przesłuchań małoletnich dzieci.

10. Spotkania dzieci z rodzicami.

Na podstawie postanowień sądu odbyły się 62 spotkania dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznym oraz dzieci, których rodzice są w konflikcie a pozostają pod opieką jednego z rodziców.

Należy zwrócić uwagę, że system pracy w Dziale Interwencji Kryzysowej w porównaniu z innymi Działami jest bardziej zróżnicowany. Obowiązuje w nim zarówno równoważny system czasu pracy z uwzględnieniem nocnej zmiany, zadaniowy system czasu pracy oraz podstawowy. Zatrudnienie w Dziale wynosi 16,75 etatu.

V. Zespół Interdyscyplinarny

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu zapewnia obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego.

W 2018 roku Zespół Interdyscyplinarny spotkał się 5 razy. Na spotkaniach omawiane były bieżące sprawy, sprawy dotyczące organizacji i regulaminu funkcjonowania zespołu. Na koniec 2018 roku Zespół liczył 36 osób. Ponadto w 2018 roku miały miejsce 4 posiedzenia Zespołu Monitorującego, na których członkowie opiniowali zasadność przedłożonych wniosków przez Grupy Robocze o zakończenie procedury Niebieskich Kart. W skład Zespołu Monitorującego wchodzi 3 członków.

W 2018 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 196 Niebieskich Kart – A, uruchomionych przez:

- funkcjonariuszy policji –121 NK-A
- pracowników socjalnych – 33 NK-A
- przedstawicieli oświaty – 1 NK-A
- służby zdrowia - 1 NK-A
- pozostałe 40 NK-A, to procedury, które były już wszczęte w poprzednich latach.

Ponadto do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęły 2 NK-A wszczęte przez inną gminę.

W celu prowadzenia procedury Niebieskich Kart, Przewodniczący Zespołu powołał łącznie 156 nowych Grup Roboczych. Średnio do Grup Roboczych przypisanych jest 3 członków. W skład Grup Roboczych wchodzi głównie pracownik socjalny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu i dzielnicowy Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu, dodatkowo może być powołany psycholog, asystent rodziny, pedagog szkolny, kurator sądowy oraz koordynujący pracę Grup Roboczych członkowie Zespołu. Tak więc do 156 Grup Roboczych powołanych w 2018 roku przydzielono 468 osób.

Podczas prac Grup Roboczych w 2018 r. zostało sporządzonych:

- 90 Niebieskich Kart–C – z domniemaną osobą doznającą przemocy w rodzinie;
- 70 Niebieskich Kart–D – z domniemanym sprawcą przemocy w rodzinie.

W 2018 roku, łącznie z lat poprzednich, prowadzonych było 259 procedur Niebieskich Kart, w tym zostało zakończone 164 procedury Niebieskich Kart. Zatem na koniec roku 2018 pozostało aktywnych 95 procedur.

VI. Pomoc cudzoziemcom

Cudzoziemcom (posiadającym obywatelstwo któregoś z krajów byłego ZSRR), którzy są posiadaczami **Karty Polaka** osiedlającym się w Rzeczypospolitej Polskiej, przysługuje świadczenie pieniężne przyznawane na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania w Rzeczypospolitej Polskiej na okres 9 miesięcy. Karta Polaka może być przyznana osobie, która deklaruje przynależność do narodu polskiego i spełnia przesłanki określone w ustawie o Karcie Polaka. Organem właściwym w sprawie przyznania Karty Polaka jest konsul właściwy ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

W 2018 roku na terenie Kalisza zamieszkiwało 5 rodzin stanowiących 11 osób, które posiadały uprawnienia i korzystały ze świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka. Wojewoda Wielkopolski wydał 5 decyzji przyznających świadczenia pieniężne dla 11 osób. Byli to obywatele:

- Ukrainy – 6 osób,
- Białorusi – 5 osoby,

Wojewoda Wielkopolski przyznał środki pieniężne na łączną kwotę **42.780,96 zł**, które zostały wypłacone osobom uprawnionym przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu.

VII. Realizacja wieloletnich przedsięwzięć finansowych

1. Projekt: Równi na starcie

Okres realizacji od 1.10.2016 r. do 30.09.2018 r.

L. p.	Nazwa przedsięwzięcia	Łączne nakłady finansowe	Wydatki poniesione do 31.12.2017 r.	Wydatki poniesione w 2018 r.	Stopień realizacji przedsięwzięcia / (4+5):3/
1	2	3	4	5	6
1.1.1.4	Równi na starcie – Rozwój usług społecznych i zdrowotnych	1.515.830,74 (w tym wkład własny 75.791,54)	812.419,97	274.189,24	71,68

Projekt był realizowany w partnerstwie Miasto Kalisz/ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu z Fundacją „Z Godnością”.

W roku 2018 zrealizowano następujące zadania:

- szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze – wartość szkolenia 14.389,20 zł,
- szkolenia tematyczne dla rodzin zastępczych i szkolenia dla osób prowadzących rodzinne domy dziecka – wartość szkolenia 10.770,31 zł,
- wsparcie dla usług opiekuńczych w formie krótkookresowego pobytu /ośrodek wsparcia „Bursztyn” prowadzony przez Partnera projektu/ - wartość 117.555,50 zł,
- mieszkanie wspomagane dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą – wartość 3.221,26 zł,
- grupa wsparcia dla opiekunów faktycznych – wartość 239,82 zł,
- grupa wsparcia dla rodzin zastępczych – wartość 1.338,07 zł,
- grupa wsparcia dla rodzin z asystentura rodzinną – wartość 719,49 zł,
- indywidualne porady prawne – wartość 2.200,00 zł,
- zatrudnienie asystentów osobistych osoby niepełnosprawnych – wartość 58.859,97 zł,
- terapia rodzin – wartość 715,00 zł,
- szkolenie dot .problematyki dziecka urodzonego z zespołem FAS – wartość 10.500,00 zł,
- indywidualne porady psychologa – wartość 1.100,00 zł,
- grupa wsparcia dla wychowanków pieczy zastępczej – wartość 239,82 zł,
- grupa wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych – wartość 3.117,66 zł.

Projekt był realizowany w ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 7: Włączenie społeczne, Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne, Poddziałanie 7.2.1 Usługi społeczne – projekty pozakonkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne.

Celem głównym projektu było ułatwienie dostępu dla 184 osób z Województwa Wielkopolskiego do wysokiej jakości usług społecznych i zdrowotnych w społeczności lokalnej sprzyjającej dezinstytucjonalizacji .

2. Projekt: Innowacje dla integracji cyfrowej- przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu na terenie K@lisza- utrzymanie trwałości projektu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w związku z zapewnieniem trwałości projektu, w 2018 roku poniósł wydatek w wysokości 25.376,79 zł na opłacenie abonamentu za dostarczanie sygnału internetowego do 60 gospodarstw domowych (kwota 24 796,80 zł oraz ubezpieczenie sprzętu komputerowego 579,99 zł). Celem projektu było przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu poprzez zapewnienie w okresie realizacji projektu i jego wymaganej trwałości dostępu do szerokopasmowego Internetu a także dostarczenie i instalacja sprzętu komputerowego oraz oprogramowanie w 60 gospodarstwach domowych objętych projektem oraz 9 jednostkach podległych Miastu Kalisz.

Utrzymanie trwałości projektu zaplanowano od listopada 2014 roku do października 2019 roku.

Projekt był współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach Osi Priorytetowej 8. Społeczeństwo informacyjne zwiększenie innowacyjności gospodarki, działanie 8.3 Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu- elnclusion.

3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami

W okresie od 1 sierpnia 2018 do 30 czerwca 2019 r. rozpoczął się kolejny podprogram Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020, realizowanego w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). W ramach tej współpracy pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu rozpowszechniają informacje o możliwości uzyskania pomocy w ramach tego Programu wśród osób korzystających z pomocy społecznej oraz wydają skierowania do otrzymania pomocy żywnościowej. Do współpracy na terenie naszego miasta przystąpiły takie organizacje jak: Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy w Kaliszu i Caritas Diecezji Kaliskiej. Pracownicy socjalni do 31 grudnia 2018 r. w ramach Podprogramu 2018 wydali 1.371 skierowań na żywność, a z pomocy skorzystało łącznie 2.708 osób.

Do 30 czerwca 2018 r. realizowany był podprogram 2017, w którym wydano 1.538 skierowań a uczestniczyło w nim 3031 osób.

W ramach podprogramu prowadzono warsztaty dla osób korzystających z pomocy żywnościowej dotyczące zdrowego żywienia.

Skierowanie na żywność mogą otrzymać osoby, których dochód nie przekracza 200% kwoty kryterium dochodowego ustalonego na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz zachodzi co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej tj. sieroctwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezdomność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, przemoc w rodzinie, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, sytuacja kryzysowa czy zdarzenie losowe.

4. Program „Razem Skuteczniej – BIS”

W roku 2018 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu we współpracy z Powiatowym Urzędzie Pracy w Kaliszu przystąpił do Programu „Razem Skuteczniej BIS” realizowanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu wraz z Wojewódzkim Urzędem Pracy. Celem programu jest kontynuacja procesu integracji usług świadczonych przez MOPS i PUP na rzecz osób długotrwale bezrobotnych i wykluczonych społecznie, będących wspólnymi klientami obu instytucji, mających na celu aktywizację zawodową i społeczną. W programie uczestniczy 20 osób – klientów ośrodka i zarejestrowanych w PUP, z którymi zawarto kontrakty socjalne. Powiatowy Urząd Pracy zorganizował szkolenia przygotowujące uczestników programu do wejścia i utrzymania się na rynku pracy oraz sfinansuje kontynuowanie w roku 2019 działania aktywizacyjne w postaci usług i instrumentów rynku pracy tzw. „szytych na miarę” - indywidualnie dopasowanych do potrzeb każdego z uczestników programu. Osoby biorące udział odbyły szkolenia z następujących obszarów:

- „Nowa praca nowe wyzwania”
- „Asertywność”
- „Techniki radzenia sobie ze stresem”
- „Zmotywuj się sam”

Współpraca MOPS i PUP ułatwia wymianę i wykorzystanie wiedzy obu instytucji w wielu obszarach m. in. dotyczących sytuacji rodzinnej, zawodowej, ekonomicznej, mieszkaniowej czy zdrowotnej osób bezrobotnych i korzystających z pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy w Kaliszu zaplanował szereg działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej wspólnych klientów objętych programem „Razem Skuteczniej BIS”.

VIII. Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej został utworzony w 2005 roku, zgodnie z ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym. Klub znajduje się w siedzibie Ośrodka przy ul. Granicznej 1 A, stąd też wiele osób korzysta ze wsparcia Klubu przy okazji pobytu w Ośrodku (np. poradnictwo, doradztwo zawodowe, bezpłatny dostęp do internetu, uczestnictwo w grupach wsparcia, warsztatach, konsultacjach, spotkaniach okolicznościowych).

Klub Integracji Społecznej czynny jest od poniedziałku do piątku wg ustalonego harmonogramu zajęć. Zajęcia odbywają się zarówno w godzinach popołudniowych jak i popołudniowych. Głównym celem Klubu jest minimalizowanie zagrożeń związanych ze skutkami wykluczenia społecznego poprzez reintegrację społeczną i zawodową umożliwiającą powrót na otwarty rynek pracy. Klienci obejmowani są wsparciem indywidualnym i grupowym.

W 2018 roku z pomocy Klubu Integracji Społecznej skorzystały 602 osoby, na działalność wydatkowano kwotę 12.000,00 zł ze środków własnych miasta.

W Klubie Integracji Społecznej odbywało się szereg działań adresowanych do podopiecznych MOPS

1. Konsultacje indywidualne i grupowe z psychologiem.

Specjalistyczną pomocą psychologiczną zostało objętych **33 osoby**. W ramach Programu Aktywizacja i Integracja, psycholog przeprowadził zajęcia grupowe dotyczące m. in. motywacji, samooceny, rozwijania kreatywności.

2. Doradztwo zawodowe

Konsultacje indywidualne oraz warsztaty z doradcą zawodowym dla osób długotrwale bezrobotnych, odbywały się w każdy wtorek tygodnia. Z pomocy doradcy zawodowego skorzystało **35 osób**. Zajęcia miały na celu poznanie własnego potencjału zawodowego, poznanie sposobów skutecznej autoprezentacji, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej oraz tworzenie profesjonalnego CV.

3. Konsultacje i warsztaty dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych - kobiet i mężczyzn oraz ich członków rodzin.

Konsultacje i warsztaty były prowadzone przez certyfikowanych specjalistów terapii uzależnień. Celem spotkań jest przekazanie podstawowej wiedzy dotyczącej substancji psychoaktywnych, mechanizmów uzależnień, nawrotów do uzależnienia i sposobów radzenia sobie z nimi oraz wskazania instytucji działających na rzecz osób uzależnionych i ośrodków stacjonarnego leczenia uzależnień. Spotkania z osobami uzależnionymi od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, hazardu, leków oraz innych używek i substancji psychoaktywnych odbywały się w kontakcie indywidualnym i grupowym. Spotkania edukacyjne miały na celu podniesienie świadomości na temat problemu uzależnienia oraz wskazanie możliwości zmian postaw i zachowań, również poprzez utrzymanie abstynencji oraz redukcję ryzyka uzależnień. Efektem odbytych spotkań jest znaczny wzrost motywacji osób uzależnionych do podjęcia leczenia odwykowego w placówkach leczenia uzależnień.

Wskazywano również członkom rodzin możliwość prawnych działań związanych z uzależnieniami. Spotkania odbywały się 3 razy w tygodniu w godzinach popołudniowych.

W spotkaniach brało udział **386 osób** uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem.

4. Grupa wsparcia dla opiekunów faktycznych osób niepełnosprawnych

Spotkania grupy służą przede wszystkim wzajemnej pomocy i wymianie doświadczeń z zakresu sprawowania opieki. Odbyło się **10 spotkań**, w których uczestniczyło **14 osób**.

5. Spotkania grupy wsparcia pn. „Aktywny Senior”

W Klubie Integracji Społecznej odbywają się cyklicznie, raz w tygodniu, w każdą środę, grupowe spotkania osób starszych. W roku 2018 odbyło się **47 spotkań**, w których uczestniczyło **45 członków** grupy wsparcia pn. „Aktywny Senior”, były to spotkania:

- spotkania okolicznościowe, m. in. z okazji Dnia Kobiet, Tłustego czwartku, Spotkania Wielkanocnego, Mikołajkowego czy Bożego Narodzenia;

- warsztaty kreatywności Seniorów, których celem było podniesienie świadomości uczestników i wykorzystania własnej wyobraźni i kreatywności;
- Kino dla Seniora (projekcja filmów fabularnych i edukacyjnych w tematyce dotyczącej wymiarów moralnych i społecznych oraz jakości życia Seniorów w sferze norm i wartości oraz filmów wspierających i wskazujących przykłady doboru drogi przewycięzania kryzysów i trudnych sytuacji życiowych);
- spotkania tematyczne;
- pogadanki;
- spotkania z kulturą - Aktywni Seniorzy z Klubu Integracji Społecznej między innymi w dniu 9 listopada 2018 r. na zaproszenie Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu oraz Fundacji im. Zygmunta Zaleskiego uczestniczyli w projekcji filmu dokumentalnego pt. „Z dała od orkiestry” oraz w wernisazu wystawy przygotowanej przez fundację;
- zwiedzanie muzeum;
- warsztaty kulinarne;
- warsztaty muzyczne;
- warsztaty kosmetyczne;
- wycieczki rekreacyjne;
- udział w I Kaliskiej Paradzie Seniorów oraz w Wielkopolskim Spotkaniu seniorów w Poznaniu. Było to wyjątkowe spotkanie ludzi starszych zamieszkujących teren Wielkopolski, gdyż mogli w nim uczestniczyć przedstawiciele 31 Gminnych i Miejskich Rad seniorów działających w województwie Wielkopolskim.

6. Warsztaty Kulinarne i edukacyjne w ramach programu żywnościowego (FEAD) w Klubie Integracji Społecznej.

W ramach współpracy Klubu Integracji Społecznej z Caritas Diecezji Kaliskiej – realizującego Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020, w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) dla trzech grup, stanowiących łącznie liczbę 50 osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, zorganizowano spotkania z ekspertami kulinarnymi, kucharzem i dietetykiem, którzy pokazali różne możliwości przygotowania potraw i wykorzystania artykułów spożywczych. W ramach warsztatów dietetycznych uczyli zasad zdrowego żywienia i przeciwdziałania marnowaniu żywności.

Warsztaty edukacji ekonomicznej obejmowały: naukę tworzenia, realizacji i kontroli budżetu domowego, ekonomicznego prowadzenia gospodarstwa domowego, z uwzględnieniem wszystkich zasobów zarówno finansowych jak i rzeczowych, w tym darów żywnościowych.

Osoby korzystające z pomocy uczestniczyły między innymi w wykładach oraz warsztatach pt:

- „Przeciwdziałanie marnowaniu żywności”,
- „Gospodarowanie budżetem własnym”,
- „Prawidłowe odżywianie”, „Warsztaty dietetyczne”,
- „Sztuka gotowania” - warsztaty praktyczne.

Na zakończenie spotkania uczestnicy Programu mieli okazję do integracji przy wspólnym stole i spożywania samodzielnie przygotowanych bardzo smacznych posiłków.

7. Spotkanie choinkowe dla dzieci „Moto Mikołaje”

Około 70 motocyklistów z Kalisza, Ostrowa Wlkp. i powiatu pleszewskiego ubranych w stroje Mikołaja obdarowali **80 dzieci** z rodzin objętych pomocą tut. Ośrodka, paczkami świątecznymi .

8. Punkt dostępu do Internetu

W ramach aktywnego poszukiwania pracy do Klubu zostało skierowanych przez pracowników socjalnych **32 osoby**, które poszukiwały ofert pracy dostępnych w internecie. Osoby korzystające z punktu mogły skorzystać z pomocy w pisaniu listu motywacyjnego itp.

9. Program Aktywizacja i Integracja

W 2018 roku w porozumieniu z Powiatowym Urzędem Pracy w Kaliszu był realizowany Program Aktywizacja i Integracja, określony w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Miał na celu rozwinięcie umiejętności – kompetencji społecznych oraz powrót do aktywności społecznej i zawodowej jego uczestników w szczególności poprzez poradnictwo specjalistyczne, grupowe zajęcia warsztatowe oraz udział w grupach wsparcia. W ramach Programu Aktywizacja i Integracja przeprowadzone zostały działania w zakresie aktywizacji, integracji społecznej osób bezrobotnych,

korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, realizujących kontrakty socjalne, osób bezrobotnych z dysfunkcjami powodującymi obniżenie szans na rynku pracy (alkoholizm, brak wykształcenia, itp.), osób bezrobotnych, które cechuje brak lub znacząco obniżona motywacja do podjęcia pracy.

W ramach dwóch programów brało udział łącznie **33 osoby** długotrwale bezrobotne, dla których Powiatowy Urząd Pracy określił III profil pomocy.

Uczestnicy programu wykonywali również prace społecznie użyteczne w ilości 40 godzin miesięcznie w jednostkach organizacyjnych Miasta Kalisza:

1. Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
3. Dom Pomocy Społecznej
4. Dzienny Dom Pomocy Społecznej
5. Straż Miejska
6. Urząd Miasta Kalisza

10. Prace społecznie użyteczne

Od kilku lat MOPS w Kaliszu jest organizatorem prac społecznie użytecznych. Z budżetu miasta w roku **2018** wydatkowano **25.240,54 zł** tj. 40% całości zadania. Pozostała kwota czyli **37.860,51 zł** została zrefundowana z Funduszu Pracy będącego w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu.

W 2018 roku do wykonywania prac społecznie użytecznych były przygotowane **53** miejsca pracy w okresie od czerwca do listopada. Do wykonywania tych prac były skierowane osoby posiadające ustalony przez Powiatowy Urząd Pracy II oraz III profil pomocy. Ta forma aktywizacji zapewnienia uczestnikom możliwości uzyskania środków do życia w wysokości miesięcznie 332 zł a dochód ten nie jest wliczany do kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Podmioty, w których wykonywano prace społecznie użyteczne:

- 1) Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych
- 2) Dom Pomocy Społecznej
- 3) Dzienny Dom Pomocy Społecznej
- 4) Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”
- 5) Urząd Miejski
- 6) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- 7) Straż Miejska
- 8) Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna Nr 1
- 9) Zespół Szkół Nr 7
- 10) Zespół Szklono Przedszkolny Nr 1
- 11) Zespół Szklono Przedszkolny Nr 2
- 12) Publiczne Przedszkole Nr 19
- 13) Publiczne Przedszkole Nr 30
- 14) Szkoła Podstawowa Nr14
- 15) Szkoła Podstawowa Nr23
- 16) II Liceum Ogólnokształcące

11. Organizowanie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne

Do wykonywania tej pracy Sąd Rejonowy w Kaliszu skierował **29 osób**. Osoby te świadczą nieodpłatną pracę porządkową na terenie i w obiektach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach odbywanej kary orzeczonej wyrokiem sądu.

Nową zainicjowaną ofertą pomocy dla osób korzystających z Klubu Integracji Społecznej są spotkania mediacyjne – dotąd skorzystały z nich 2 rodziny.

12. Coroczny piknik uczestników KIS

W dniu 6 września 2018 r. Klub Integracji Społecznej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu zorganizował piknik dla klubowiczów. Kolejne już spotkanie zorganizowano w celu

przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz w celu reintegracji i aktywizacji społecznej osób korzystających z pomocy Klubu Integracji Społecznej. Uczestnicy pikniku mieli możliwość rekreacyjnego spędzenia czasu wolnego, edukacji zdrowotnej, przyrodniczej. Piknik odbył się w Leśnym Centrum Edukacyjnym „Las Winiarski”. Teren nieodpłatnie udostępniło Nadleśnictwo Kalisz.

13. Specjalistyczne poradnictwo prawne:

Ze specjalistycznego poradnictwa prawnego świadczonego w ramach realizowanego projektu „Równi na starcie” skorzystało **17 osób**. Porady te dotyczyły spraw mieszkaniowych, prawa spadkowego, rozwiązywania sporów cywilnych, prawa rodzinnego, prawa karnego, itp.

14. Na terenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu jest prowadzony, zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej, punkt nieodpłatnej pomocy prawnej, czynny 5 dni w tygodniu po 4 godziny dziennie.

IX. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

W roku 2018 r. zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej były realizowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wysokość środków na realizację zadań jest przyznawana zgodnie z algorytmem, na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. Na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej **w roku 2018** dla miasta Kalisza przypadła kwota **2.678.210,00 zł**.

Poniżej przedstawiono tabelę, z jakich form pomocy i w jakiej wysokości skorzystały osoby niepełnosprawne w roku 2018 w ramach środków PFRON.

L.p.	Rodzaj wsparcia	Złożone wnioski	Wyplacone dofinansowanie	Kwota
1	Turnusy rehabilitacyjne	448 osoby wraz z opiekunami	242 osobom wraz z opiekunami	285.000
2	Sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze	1.125 osób	1.024 osobom	380.799
3	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	107 osób	51 osobom	270.000
4	Dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej	1 osoba	1 osobie	30.000
5	Finansowanie kosztów szkoleń i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	4 osób	4 osobom	11.988
6	Dofinansowanie do sportu, kultury, rekreacji i turystyki	3 wnioski	3 organizacjom dla 263 osobom	43.500
7	Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy	3 wnioski	3 wnioski (3 stanowiska pracy)	80.000
8	Dofinansowanie usługi tłumacza języka migowego	1 wniosek	1 osoba	300
9	Dofinansowanie do działalności WTZ	2 warsztaty (95 uczestników)	2 warsztaty (95 uczestników)	1.576.622

Środki przekazywane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nie pozwalają na realizację wszystkich potrzeb zgłaszanych przez osoby niepełnosprawne.

W roku 2018 dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym wraz z opiekunami było rozpatrywane według kolejności złożonych wniosków. Dofinansowanie było przyznawane dzieciom do 18

roku życia oraz dorosłym osobom niepełnosprawnym ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, które nie otrzymały dofinansowania w 2017 roku (na podstawie rozporządzenia w sprawie turnusów rehabilitacyjnych dofinansowanie będzie przyznawane tej samej dorosłej osobie raz na dwa lata).

Dofinansowanie do zakupionych w 2018 roku przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych przyznawanych osobom niepełnosprawnym wynosiło do 50% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez ministra właściwego do spraw zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie tych przedmiotów i środków, jeżeli cena zakupu jest wyższa niż ustalony limit, dofinansowanie otrzymały 1002 osoby niepełnosprawne. Wnioski najczęściej dotyczyły: pieluchomajtek, cewników, aparatów słuchowych oraz wkładek usznych, wózków inwalidzkich, balkoników, materacy przeciwośluzowych oraz obuwia ortopedycznego.

Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego otrzymały 22 osoby niepełnosprawne. Dofinansowanie do łóżka rehabilitacyjnego dla osoby dorosłej wynosiło do 80% nie więcej jednak niż 2.000 zł.

Dofinansowanie dotyczyło między innymi: łóżek rehabilitacyjnych, rowerów rehabilitacyjnych i maty rehabilitacyjnej.

Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w 2018 r. otrzymały 42 osoby niepełnosprawne, mające problemy w poruszaniu się. Dofinansowanie otrzymały osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich oraz osoby posiadające znaczny stopień niepełnosprawności.

W przypadku dostosowania łazienek dla osób niepełnosprawnych wprowadzono ograniczenie kwotowe tj. do 4.500 zł dofinansowania ze środków PFRON. W 2018 r. dofinansowano również: wykonanie dwóch podjazdów, wykonanie i zamontowanie platformy przy schodowej oraz dofinansowano do zakupu i montażu dwóch podnośników sufitowych oraz jednego schodołazu. W 2018 roku zadanie dotyczące dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się nie było realizowane.

W roku 2018 wypłacono dofinansowanie dla 9 osób niepełnosprawnych w ramach likwidacji barier technicznych. Dofinansowanie dotyczyło między innymi: zakupu podnośnika jezdnego kąpielowego, podnośnika nawannowego oraz wózków prysznicowych i krzesłek prysznicowych, ławeczki nawannowej i krzesła toaletowego.

W roku 2018 wpłynął 1 wniosek o dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej. Podpisano 1 umowę na kwotę 30 000 zł.

Osoba niepełnosprawna z otrzymanych środków PFRON otworzyła działalności zgodnie z PKD: produkcja filmowa, telewizyjna i reklamowa.

W roku 2018 wpłynęły 3 wnioski na kwotę 229.000 zł. Wypłacono dofinansowanie dla 3 pracodawców na kwotę 80.000 zł na 3 stanowiska pracy.

Stworzono następujące stanowiska pracy: fizjoterapeuta, pracownik kuchni oraz konserwator powierzchni płaskich.

Szkolenia dla osób niepełnosprawnych inicjuje i organizuje kierownik Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu, natomiast Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu przekazuje środki finansowe. W 2018 r. zrefundowano szkolenia dla 4 osób niepełnosprawnych na kwotę 11.988zł.

W Kaliszu funkcjonują dwa Warsztaty Terapii Zajęciowej.

WTZ prowadzone przez Fundację Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie”, w których terapią objętych jest 50 uczestników. Natomiast w Warsztatach Terapii Zajęciowych prowadzonych przez Zgromadzenie Zakonne Małe Dzieło Boskiej Opatrzności - Orionieści, terapią objętych jest 45 uczestników niepełnosprawnych. Głównym zadaniem warsztatu jest prowadzenie rehabilitacji społecznej i zawodowej przy zastosowaniu techniki terapii zajęciowej zmierzającej do rozwijania umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym i podjęcie pracy. W 2018 roku warsztat opuściło łącznie 7 uczestników. Na wolne miejsca zostali przyjęci nowi uczestnicy po wcześniejszej akceptacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. Kwota dofinansowania z PFRON na jednego uczestnika rocznie wynosiła 16.596 zł., co stanowiło 90% pełnego kosztu. Pozostałe 10% kosztów było dofinansowane ze środków budżetu Miasta Kalisza oraz budżetu Powiatu Kaliskiego.

W 2018 roku złożono 3 wnioski o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Zawarto 3 umowy na łączną kwotę 43.500 zł. Jedną z Klubem Sportowym Niepełnosprawnych START, która dotyczyła organizacji i prowadzenia procesu szkolenia zawodników niepełnosprawnych w różnych dyscyplinach sportowych oraz na organizację zawodów sportowych. Drugą umowę zawarto z Fundacją Inwalidów i Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie” na organizację XIV

Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Kalisza Osób Niepełnosprawnych w Lekkiej Atletyce. Trzecią umowę zawarto z Fundacją Dzieciom „Pomagaj” z siedzibą w Wolicy na organizację Rodzinnego festynu Rekreacyjno – Sportowego dla osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Miasta Kalisza.

Program „Aktywny Samorząd”

Rok 2018 był kolejnym rokiem realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Miejski ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu był realizatorem tego programu dla niepełnosprawnych mieszkańców Miasta Kalisza. Program „Aktywny Samorząd” jest odrębnie finansowany ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Program jest podzielony na dwa moduły.

W związku z tym, że termin złożenia przez samorząd powiatowy sprawozdania z realizacji programu ze środków przekazanych w 2018 roku przypada na 15.04.2019 r., przedłużony jest termin wydatkowania środków, dlatego część dofinansowań będzie dopiero wypłacana.

Łączna kwota otrzymanych z PFRON środków na Moduł I i II wyniosła 244.901 zł. W programie złożono 84 wnioski, na które zawarto 79 umów na łączną kwotę 234.683 zł. 3 wnioski nie spełniły wymogów formalnych, 1 osoba zrezygnowała, 1 osoba nie uzupełniła wniosku (wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia). Z tymi wnioskodawcami nie zawarto umów. Na dzień 31.12.2018 r. dokonano wypłat dofinansowań w kwocie 164.455 zł.

Dofinansowanie otrzymały osoby w ramach poszczególnych modułów :

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową:

Obszar A - likwidacja bariery transportowej:

b) zadanie nr 2 pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B (2 wnioski złożone na kwotę 2.452 zł, wypłacono na kwotę 2.452 zł);

Obszar B - likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

a) zadanie nr 1 pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (7 wniosków złożonych na kwotę 46.503,30 zł, zawarto 6 umów i wypłacono kwotę 38.461 zł) ;

b) zadanie nr 2 dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania (3 wnioski złożone na kwotę 6.000 zł, zawarto 2 umowy i wypłacono kwotę 4.000 zł, 1 osoba zrezygnowała)

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

a) zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (złożono 4 wnioski na kwotę 11.868 zł, zawarto 3 umowy (1 osoba nie uzupełniła dokumentów), dofinansowanie dla 2 osób wypłacono na kwotę 5.868 zł)

b) zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne (1 wniosek złożono na kwotę 14.000 zł), zawarto 1 umowę, dofinansowanie dla 1 osoby na kwotę 14.000 zł.

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (11 wniosków złożonych na kwotę 28.200 zł, wypłacono kwotę 19.293 zł dla 10 osób).

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym (złożono 56 wniosków, pozytywne zweryfikowanych zostało 54 wnioski na kwotę 140.261 zł, wypłacono dofinansowanie dla 44 wnioskodawców na kwotę 105.017 zł).

Ze względu na wprowadzone przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zmiany w zasadach programu dotyczące wypłat dofinansowania, obecnie dofinansowanie do nauki jest wypłacane w transzach. Pierwsza transza została w całości wypłacona. Kolejna transza dopiero będzie wypłacona po przedstawieniu przez studentów informacji o zaliczeniu semestru/półroczna nauki lub po złożeniu zaświadczenia, że uczęszczali na zajęcia objęte planem/programem studiów.

X. Świadczenia pomocy społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu realizując **zadania** w zakresie pomocy społecznej określone w ustawie o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 ze zm.) wyznaczył główne cele swojej działalności:

- wsparcie osób i rodzin w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie (w miarę możliwości) do ich życiowego usamodzielniania i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka;
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej – dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia;
- zapewnienie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie;
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie;
- stworzenie w miarę możliwości jak najszerzego dostępu do korzystania z sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb osób wymagających wsparcia.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje:

1) osobom posiadającym obywatelstwo polskie mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

2) cudzoziemcom mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d lub w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2017 r. poz. 2206 i 2282 oraz z 2018 r. poz. 107, 138 i 771), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,

b) w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany – w formie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego;

3) mającym miejsce zamieszkania i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkom ich rodzin w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2017 r. poz. 900 oraz z 2018 r. poz. 650), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń przewidzianych ustawą,
- 2) pracy socjalnej,

- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej (m. in. domy pomocy społecznej, mieszkania chronione, schroniska dla bezdomnych, schronisko dla ofiar przemocy w rodzinie, schronisko dla osób i rodzin będących w stanie kryzysu, ośrodki wsparcia),
- 4) świadczeniu usług opiekuńczych,
- 5) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 6) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- 7) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W 2018 roku 4.390 osobom przyznano świadczenie z pomocy społecznej i wydano łącznie dla nich 18.144 decyzji administracyjnych; w tym 15.260 pozytywnych decyzji, pozostałe decyzje to: umorzenia, zmiany, wygaszenia, odmowy.

Ilość osób, którym przyznano świadczenie pomocy społecznej	
2018 rok	4.390 osób
2017 rok	4.667 osób
2016 rok	5.050 osób

Źródło: Dane MOPS w Kaliszu

Jak wynika z danych zawartych w powyższej tabeli następuje spadek ilości osób ubiegających się o świadczenia pomocy społecznej.

1. Zasiłki i pomoc w naturze udzielone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2018 roku.

Rodzaje i wysokość wypłaconych zasiłków w 2018 roku przedstawia poniższa tabela:

Świadczenie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (zł)		
			ogółem	Dofinansowanie Wojewody	Środki własne miasta Kalisza
zasiłki stałe	843	8.571	4.436.354	4.436.354	0
zasiłki okresowe	1.290	7.303	2.401.512	2.400.000	1.512
zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	14	14	31.700	0	31.700
zasiłki celowe i w naturze (w tym zasiłki celowe specjalne)	2.372	7781	2.723.446	0	2.723.446
Zasiłki celowe specjalne	374	530	249.740	0	249.740
Zasiłki celowe na dożywianie *	439	493	124.057	0	124.057
dożywianie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	486	56.407	299.932	194.626	105.306
Dożywianie dzieci	1.100	146.803	859.677	557.774	301.903

Dożywianie dzieci na wniosek dyrektora szkoły	51	5.760	36.334	0	124.057
koszty pogrzebów	18	18	59.292	0	59.292
składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłki stałe	739	7.447	359.166	359.166	0

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Zasiłki celowe na dożywianie – w tabeli są ujęte osoby, na które były wydano decyzje administracyjne a zasiłki celowe na dożywianie były przeznaczone dla dzieci, które miały przyznane obiady w szkole, *przedszkolu, żłobku a w okresie świątecznym była przerwa w dożywianiu dzieci i uczniów.

Zasiłek stały

W roku 2018 wypłata **zasiłków stałych dla 843 osób**, ogółem wynosiła 4.436.354 zł (środki własne – 0 zł), w tym 731 osób były samotnie gospodarujące a 112 osób pozostawało w rodzinie. Wypłacono 8.571 świadczeń. Dotacja od Wojewody Wielkopolskiego wynosiła 4.436.354 zł. Wysokość zasiłku stałego wynosiła od 30 zł do 645 zł. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 517,60 zł. Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości: w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 645 zł miesięcznie. Natomiast w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie. Wszystkie potrzeby w tym zakresie zostały zaspokojone.

Zasiłek okresowy

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy także m. in. przyznawanie i wypłacanie **zasiłków okresowych**. W 2018 roku wypłacono dla **1.290 osób - 7.303** świadczeń na łączną kwotę 2.401.512 zł. Średnia wysokość zasiłku okresowego wynosiła 328,84 zł. Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek okresowy wypłaca się w kwocie nie niższej niż 50% różnicy pomiędzy wysokością kryterium dochodowego a dochodem osoby/rodziny. Na wypłatę gwarantowanej wysokości zasiłku można uzyskać dotację z budżetu państwa. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu pozyskał dotacje w możliwie maksymalnej wysokości. Dotacja wynosiła 2.400.000 zł

Zasiłek celowy

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany **zasiłek celowy**, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu. W roku 2018 dla **2.372 osób** na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych wypłacono 7.781 świadczeń na łączną kwotę 2.723.446 zł. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 350,01 zł.

Zasiłek celowy może być przyznany również osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, a także osobie albo rodzinie, które poniosły straty w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tych przypadkach zasiłek celowy może być przyznany niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. W roku 2018 przyznano **14** zasiłków celowych dla 14 osób, które poniosły straty w wyniku **zdarzenia losowego** na łączną kwotę **31.700 zł**. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 2.264,29 zł. Zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie można przyznać specjalny zasiłek celowy. W 2018 roku zostały przyznane specjalne zasiłki celowe dla **374 osób**, wypłacono 530 świadczeń na łączną kwotę 249.740 zł. Średnia wysokość zasiłku wynosiła 471,21 zł.

Posilek – w ramach programu - „Pomoc państwa w zakresie dożywiania na lata 2014 - 2020”

Celem tego programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz znajdujących się w trudnej sytuacji, szczególnie starszych, chorych i niepełnosprawnych. Z pomocy w formie dożywiania w 2018 roku skorzystało 1.642 osoby, w tym 1.151 dzieci, wśród których 51 dzieci objętych pomocą na wniosek dyrektorów szkół, bez konieczności wydawania decyzji administracyjnej.

W ramach programu wypłacono rodzinom **zasilki celowe na dożywianie** dla 439 osób, na łączną kwotę 124.057 zł.

Sprawienie pogrzebu

W roku 2018 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu poniósł koszt w wysokości 59.292 zł tytułem sprawienia **18 pogrzebów** w tym 2 zmarłym osobom bezdomnym.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasilki stałe

W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu opłacał składki na ubezpieczenia zdrowotne za osoby, które nie posiadają innego tytułu do ubezpieczenia zdrowotnego a korzystały z pomocy w formie zasiłku stałego. Tą formą pomocy zostało objętych 739 osób. Wypłacono 7.447 świadczeń na łączną kwotę 359.166 zł.

1. Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej

Poniższa tabela wskazuje przyczyny, z powodu których osoby i rodziny korzystały ze świadczeń pomocy społecznej w 2018 roku

Przyczyny korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2018 roku

Przyczyna	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Bezdomność	115	118
sieroctwo	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa	136	605
bezrobocie	1.185	2.500
niepełnosprawność	1.447	2.273
długotrwała lub ciężka choroba	1.779	2 693
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	619	2.170
alkoholizm	289	419
narkomania	35	46
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	57	70
sytuacja kryzysowa	31	85
zdarzenie losowe	14	32
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu

Najczęściej występującą przyczyną trudnej sytuacji życiowej była długotrwała choroba, która występowała w 1.779 rodzin. Kolejną przyczyną była niepełnosprawność – z tej przyczyny objętych pomocą były 1.447 rodziny, a z powodu bezrobocia skorzystało 1.185 rodzin.

Najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej w latach 2017-2018:

Rok	Najczęściej występująca przyczyna korzystania z pomocy społecznej	Ilość rodzin	Rok	Najczęściej występująca przyczyna korzystania z pomocy społecznej	Ilość rodzin
2018	Długotrwała choroba	1779	2017	Długotrwała choroba	1801
	Niepełnosprawność	1447		Niepełnosprawność	1582
	Bezrobocie	1185		Bezrobocie	1561

Źródło: dane Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje wiele działań skierowanych na przezwyciężanie trudności życiowych osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej m. in. wykonując pracę socjalną.

3. Praca socjalna

Jednym z zadań pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Zadanie to realizowane jest m. in. poprzez pracę socjalną, w której wykorzystuje się odpowiednie metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia, świadczona jest bez względu na posiadany dochód. Ustawa o pomocy społecznej definiuje pracę socjalną jako „działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”.

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, który został zdefiniowany jako „pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny”.

Kontrakt socjalny stwarza płaszczyznę porozumienia umożliwiającą osiągnięcie postępów, które składają się na poprawę sytuacji klienta pomocy społecznej. Celem zawarcia kontraktu socjalnego, jest wyposażenie osoby znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej w kompetencje umożliwiające jej samodzielne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych i uczestniczenie w życiu gospodarczym i społecznym danej społeczności, a tym samym uniezależnienie jej od świadczeń pomocy społecznej. Zawierana przez pracownika socjalnego umowa z osobą występującą o pomoc do ośrodka pomocy społecznej musi zawierać indywidualny plan wychodzenia tej osoby z trudnej sytuacji, w jakiej się znalazła. Niepokojące zjawiska występujące w środowiskach powodują, że praca socjalna jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze względu na kumulację problemów.

Pracownik socjalny musi kreatywnie dostosować narzędzia pracy socjalnej do dynamicznie modyfikujących się zmian w społeczeństwie, które bardzo często przybierają charakter patologiczny. W związku z tym zauważalna jest zmiana w charakterze pracy, ale i oczekiwań wobec pracowników socjalnych. Rozmiary potrzeb społecznych wymuszają poszukiwanie nowych rozwiązań w dziedzinie pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej daje możliwość odmowy lub wstrzymania udzielanej pomocy w sytuacji odmowy przez podopiecznego zawarcia kontraktu socjalnego. Zawieranie kontraktów ma chronić indywidualność osób korzystających z pomocy społecznej, rozwijać ich umiejętności, zachęcać do aktywnego poszukiwania pracy, uczyć odpowiedzialności.

W 2018 r. pracą socjalną objęto **1.879 rodzin**. Pracownicy socjalni zawarli łącznie **202** kontrakty socjalne.

Mierzalne efekty pracy socjalnej, podjętych działań w 2018 roku:

1. Ilość osób, które podjęły pracę okresową lub stałą - **335**
2. Ilość osób, które podjęły naukę w celu uzyskania zawodu – **45**

3. Ilość osób, które podjęły terapię odwykową lub zachowują abstynencję – **260**
4. Ilość osób, które podjęły leczenie psychiatryczne – **96**
5. Ilość osób, które podjęły leczenie ogólne, mimo poprzednich oporów - **141**
6. Ilość osób, które uzyskały umiarkowany lub znaczny stopień niepełnosprawności- **126**
7. Ilość osób, które otrzymały rentę lub emeryturę - **117**
8. Ilość osób, które odzyskały prawo do opieki nad dziećmi – **8**
9. Środowiska, w których złagodzone konflikty – **202**
10. Ilość osób, które uzyskały alimenty – **68**
11. Ilość osób, które z różnych względów nie ubiegają się już o pomoc - **363**
12. Ilość osób, które uzyskały dodatek mieszkaniowy- **95**

4. Problemy społeczne

Bezrobocie

Problematyka związana z kwestią bezrobocia jest jednym z istotnych zagadnień będących przedmiotem polityki społecznej państwa.

Źródło: Stopa bezrobocia aktualizowana na podstawie danych GUS (XII.2018 rok)

	2018 rok	2017 rok
Stopa bezrobocia - miasto Kalisz	2,6%	3,1%
Stopa bezrobocia - Wielkopolska	3,3%	3,7%
Stopa bezrobocia - Polska	5,9%	6,6%

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kaliszu na dzień 31.12.2018 r. łączna liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 2.007 osób, w tym zamieszkałych w Kaliszu wynosiła 1.265 osób, w tym 696 kobiet. Na dzień 31 grudnia 2018 r. 207 osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, miało prawo do zasiłku, w tym 123 kobiety (dane PUP w Kaliszu na dzień 31.12.2018 r) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu z powodu bezrobocia przyznał świadczenia z pomocy społecznej w 2018 roku dla 1.185 rodzin w skali całego roku.

Wieloletnie bezrobocie może doprowadzić do dysfunkcji w pełnieniu ról społecznych. Bierność zawodowa i społeczna, niechęć do wychodzenia z domu, stagnacja i znużenie, brak podnoszenia lub zmiany swoich kwalifikacji, obniża szansę na podjęcie zatrudnienia. Taka sytuacja generuje kolejne problemy społeczne (np. ubóstwo, alkoholizm i inne uzależnienia behawioralne), prowadzi do zaniku więzi rodzinnych, wpływa na niski poziom wykształcenia dzieci i młodzieży, pogłębia również niski poziom zaradności życiowej. Mając na uwadze skalę zjawiska, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi w Klubie Integracji Społecznej szereg działań na rzecz osób niepracujących, co ujęte jest w innej części sprawozdania.

Uzależnienia

Uzależnienia od alkoholu, narkotyków czy substancji psychoaktywnych są jednym z problemów społecznych Miasta Kalisza. W ramach pracy socjalnej z osobami narażonymi na negatywne skutki wykluczenia społecznego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu organizuje spotkania informacyjno – edukacyjne dla osób uzależnionych w Klubie Integracji Społecznej, o czym była mowa wcześniej. Skutkami długotrwałego uzależnienia są nieodwracalne zmiany w zdrowiu, powodujące choroby somatyczne (np. fizyczne, neurologiczne), które są przyczyną niepełnosprawności, często o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Osoby te wymagają wówczas różnorodnych form pomocy realizowanych przez MOPS np. zasiłki stałe czy umieszczenie w domu pomocy społecznej.

Bezdomność

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona.

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowni albo schronisku dla osób bezdomnych. Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które przystąpiły do kontraktu socjalnego, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia.

Tymczasowe schronienie może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych, co najmniej w miejsca siedzące. W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. W szczególnie uzasadnionych sytuacjach, zwłaszcza w okresie dużych mrozów, dopuszcza się przebywanie osób pod nieznacznym wpływem alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych w placówkach dla bezdomnych. Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku za osoby bezdomne reguluje Uchwała nr XXVIII/329/2016 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 29.09.2016 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia nie będącymi jednostkami organizacyjnymi Miasta Kalisza realizującymi zadania własne miasta o charakterze obowiązkowym, w których udzielane są osobom bezdomnym świadczenia w formie schronienia, posiłku oraz ubrania.

Tabela dotycząca odpłatności za pobyt w schronisku dla bezdomnych

Procentowy stosunek dochodu osoby samotnie gospodarującej lub dochodu na osobę w rodzinie odpowiednio do kryterium dochodowego	Wysokość odpłatności za pobyt w % liczona od dochodu osoby przebywającej w ośrodku wsparcia
do 100 %	Nieodpłatnie
powyżej 100 % do 150 %	40 %
powyżej 150 % do 200 %	60 %
powyżej 200 % do 250 %	80 %
powyżej 250 %	100 %

W 2018 roku 6 osób bezdomnych ponosiły odpłatność za pobyt w placówkach dla osób bezdomnych. Pozostałe osoby bezdomne nie posiadały stałego źródła dochodu przekraczającego kryterium dochodowego. Bezdomność była przyczyną skorzystania z pomocy społecznej przez 115 rodzin (118 osób w tych rodzinach).

Łącznie wszystkich osób bezdomnych przebywających na terenie Kalisza w 2018 roku było 198 osób.

Tabela dot. bezdomności na terenie Miasta Kalisza

	ROK 2018	ROK 2017
Liczba osób bezdomnych	198	212
w tym mieszkańców Kalisza	145	145

Łączna liczba osób bezdomnych, które przebywały na terenie miasta Kalisza i jednocześnie korzystały z różnego rodzaju form pomocy realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu, wynosiła w 2018 roku 198 osób. 53 osoby pochodziły najczęściej z terenu gmin ościennych, co jest spowodowane faktem, że na terenie tych gmin nie ma placówek dla osób bezdomnych.

Ustawa o pomocy społecznej w sposób szczególnie reguluje właściwość miejscową gminy w stosunku do osób bezdomnych. Art. 101 ust. 2 stanowi, że „w przypadku osoby bezdomnej właściwą miejscowo jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały”. Ust. 7 tego artykułu zawiera zapis zobowiązujący gminę właściwą ze względu na miejsce zamieszkania albo na ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenia w miejscu pobytu.

Tak sformułowane zapisy zobowiązują ośrodek pomocy społecznej do współdziałania z gminami, z których wywodzą się osoby bezdomne. Współpraca dotyczy zarówno postępowania w sprawie ustalenia uprawnień osób bezdomnych do świadczeń z pomocy społecznej, jak i dochodzenia zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia udzielone na podstawie decyzji administracyjnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu. Wypłacane świadczenia (zasiłki stałe, celowe na leki, odzież, pokrycie kosztów posiłków) dla osób spoza Kalisza są zwracane do budżetu miasta. Pracownicy socjalni pracujący z osobami bezdomnymi przeprowadzili w 2018 roku 88 wywiadów środowiskowych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej.

W 2018 roku na terenie Miasta Kalisza funkcjonowały 3 placówki, których działalność ukierunkowana była na zapewnienie schronienia dla osób bezdomnych:

1. Schronisko dla bezdomnych mężczyzn prowadzone przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta przy ul. Warszawskiej 93 – 40 miejsc noclegowych dla mężczyzn,
2. Noclegownia PCK, przy ul. Dobrzeckiej 2 – 40 miejsc noclegowych dla mężczyzn,
3. „Ogrzewalnia” przy PCK w Kaliszu - otwarta w godzinach od 7.00 do 18.00, przeznaczona dla osób, które nie mają możliwości przebywania w ciepłych pomieszczeniach w ciągu dnia. Mogą tam przyrządzić sobie ciepły posiłek i napić się gorącej herbaty.

Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta otrzymało dotację z budżetu miasta w 2018 roku w wysokości **96,500,00 zł** na działania rehabilitacyjne i zapobieganie wykluczeniu społecznemu dla bezdomnych mężczyzn z problemem alkoholowym, posiadających ostatnie miejsce zameldowania w Kaliszu wraz z zapewnieniem im całodobowego schronienia – minimum 20 miejsc.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2018 roku na podstawie decyzji administracyjnej, skierował łącznie **32 bezdomnych** mężczyzn. Średnio 1 osoba bezdomna przebywała w schronisku 163,62 dni. Zatem średni dzienny koszt 1 osoby wynosił 18,43 zł.

Osoby bezdomne z terenu Miasta Kalisza korzystały również z placówek dla osób bezdomnych, usytuowanych poza naszym miastem, tj. Schroniska dla bezdomnych mężczyzn - „Dom Bartymeusza” w Domaniewie na terenie Gminy Błaszki. Placówka prowadzona przez **Caritas Diecezji Kaliskiej**, który na realizację powyższego zadania, w tym zapewnienia całodobowego pobytu dla minimum 20 miejsc w **2018 roku** otrzymał z budżetu miasta dotację w kwocie **96.500,00 zł**.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2018 roku na podstawie decyzji administracyjnej, skierował do placówki **8 bezdomnych** mężczyzn. Średnio 1 osoba bezdomna przebywała w schronisku 164 dni. Zatem średni dzienny koszt 1 osoby wynosił 73,55 zł.

Bezdomne kobiety i matki z dziećmi kierowane są do Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu skierował **15 kobiet**. Koszt pobytu wynosił **25 zł dziennie od osoby**. Łączny koszt pobytu bezdomnych kobiet w **2018 roku** wyniósł **92.010 zł** Placówka ta prowadzona jest przez „Caritas” Diecezji Kaliskiej.

Każdego roku jesienią prowadzona jest akcja informacyjna dotycząca możliwości uzyskania pomocy przez osoby bezdomne. W miejscach, gdzie gromadzą się bezdomni, np. na dworcach kolejowych, autobusowych, w barach i w punktach wydawania żywności są umieszczane informacje zawierające adresy placówek dla bezdomnych i innych miejsc, gdzie można uzyskać pomoc.

W ramach współpracy z różnymi podmiotami, pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wspólnie z funkcjonariuszami Straży Miejskiej, funkcjonariuszami Komendy Miejskiej Policji, pracownikami „Caritas” udają się w teren, gdzie sprawdzają pustostany, altany na terenach ogródków działkowych oraz inne miejsca, w których najczęściej przebywają osoby bezdomne, zwłaszcza w okresie zimy. Osoby bezdomne są informowane o możliwości schronienia oraz możliwości uzyskania pomocy finansowej, rzeczowej, poradnictwa.

Na terenie Kalisza **Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Kaliszu** również zapewnia działania na

rzecz bezdomnych, zapewnia nocleg dla minimum 40 osób i na ten cel otrzymał dotację z budżetu miasta w 2018 roku w kwocie **210.000,00zł**. Udziela również dziennego schronienia w tzw. „Ogrzewalni”. Na to zadanie PCK otrzymał w 2018 roku dotację w kwocie **80 000,00 zł**.

Liczba miejsc dla osób bezdomnych – na co wskazują także doświadczenia ubiegłych lat – jest wystarczająca i zaspokaja w pełni potrzeby bezdomnych mieszkańców naszego miasta. Schronienie w naszych placówkach znajdują także bezdomni spoza Kalisza, najczęściej z gmin ościennych, ale także z innych rejonów naszego kraju. W okresie dużych, długotrwałych mrozów wymienione placówki noclegowe zwiększają liczbę miejsc, wykorzystując jako miejsca noclegowe różne pomieszczenia, które na co dzień mają zupełnie inne przeznaczenie, także świetlice.

Efekty prowadzenia pracy socjalnej z osobami bezdomnymi

Osoby bezdomne, nie posiadające żadnego źródła dochodu otrzymują pomoc, na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych. Oprócz pomocy w formie schronienia czy zasiłku, z osobami bezdomnymi prowadzona jest praca socjalna w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności. Osoby bezdomne otrzymują wsparcie i motywację do rozwiązywania ich problemów rodzinnych czy mieszkaniowych. Są aktywizowani do poszukiwania zatrudnienia, poszukiwania pracy oraz starań o własne mieszkanie a osoby uzależnione są motywowane do podjęcia terapii i kierowane do odpowiednich placówek oraz do terapeutów w Klubie Integracji Społecznej działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że spośród osób bezdomnych:

- ok 85% osób bezdomnych jest zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, co zwiększa możliwość uzyskania zatrudnienia oraz daje tytuł do ubezpieczenia zdrowotnego;
- **61** osób bezdomnych posiada ustalony stopień niepełnosprawności, w tym 5 osób posiada stopień niepełnosprawności został ustalony w 2018 r.;
- **44** osoby objęte były pomocą w formie zasiłku stałego;
- **15** osób pobierało zasiłek pielęgnacyjny;
- **36** osób podjęło terapię leczenia uzależnienia od alkoholu,
- **45** osób podjęło pracę stałą lub okresową;
- zostało wydanych **25 decyzji** o nabyciu prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- **1** osoba uzyskała rentę;
- **2** osoby bezdomne usamodzielnily się i zamieszkały we własnych mieszkaniach;
- **7** osób zostało umieszczonych w domu pomocy społecznej;
- **17** osobom, które opuściły zakład karny, udzielono pomocy w formie schronienia.
- dla innych ośrodków pomocy społecznej przeprowadzono **88 wywiadów środowiskowych**
- przekazano **97** informacji o sytuacji osób bezdomnych dla innych instytucji, m. in. dla Komendy Miejskiej Policji, Prokuratury, Biura Świadczeń Rodzinnych.

5. Pomoc osobom starszym

Spośród wszystkich mieszkańców liczba osób starszych, za które zgodnie z ustawą z dnia 26.10.2015 r. o osobach starszych, uważa się osoby, które ukończyły 60 rok życia i w Kaliszu wynosiła **28.624 osób**, co stanowi 28,26 % ogółu społeczności miasta Kalisza.

Spośród 28.624 osób starszych zamieszkujących w mieście Kaliszu, świadczeniami pomocy społecznej, wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej, w roku 2018 objętych zostało **1 247 osób**, które ukończyły 60 rok życia.

	ROK 2018	ROK 2017
Liczba mieszkańców miasta Kalisza w wieku 60+	28.624	28 237
Liczba osób w wieku 60+ objętych pomocą społeczną	1.247	1 238

Źródło: dane GUS i MOPS

Podstawową zasadą przyjętą w pomocy społecznej na rzecz osób w starszym wieku jest pozostawienie ich w dotychczasowym środowisku zamieszkania tak długo jak tylko jest to możliwe.

Zasada ta ma na celu zapewnienie im możliwości jak najdłuższego, samodzielnego funkcjonowania we własnym domu i środowisku rodzinnym oraz utrzymania sprawności dającej podstawę do niezależnego, aktywnego życia.

W zakresie pomocy i opieki decydujące o możliwości jak najdłuższego przebywania w dotychczasowym środowisku osób starszych są rozwinięte usługi opiekuńcze oraz ośrodki wsparcia dziennego i mieszkania chronione.

Usługi opiekuńcze dla osób starszych i przewlekle chorych

Przyznawanie pomocy w formie usług opiekuńczych należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt. 11 ustawy o pomocy społecznej). Należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobom samotnym pomoc w formie usług opiekuńczych **przysługuje**, natomiast art. 50 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy stanowi, że usługi **mogą być przyznane** osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina a także wspólnie nie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Oznacza to, że przyznanie usług opiekuńczych dla osoby mającej rodzinę jest świadczeniem fakultatywnym. Powyższy przepis stwarza organowi pomocy społecznej możliwość, a nie obowiązek przyznania pomocy w formie usług opiekuńczych dla osób posiadających rodzinę. Natomiast bezwzględnie musi być przyznana pomoc w formie usług opiekuńczych osobom samotnym.

W mieście Kaliszu pomoc w formie usług opiekuńczych świadczą 2 organizacje pozarządowe: Wielkopolski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża z siedzibą w Poznaniu ul. Górna Wilda 99 i Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy z siedzibą w Kaliszu ul. Górnośląska 6, które zostały wyłonione w ramach konkursu ofert, przygotowywanego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu. Natomiast dotacja na realizację powierzonego zadania była przekazywana z Urzędu Miejskiego Wydziału Spaw Społecznych i Mieszkaniowych.

Koszt jednej godziny świadczonych usług opiekuńczych zarówno w dni robocze jak i wolne od pracy wynosił 19 zł.

Wydatki na tę formę pomocy w okresie od I do XII.2018 roku obrazuje poniższa tabela.

	Od I do XII. 2018 r.		
	Plan	Wykonanie	%
Ogółem środki własne miasta Kalisza	3.705.000	3.650.770	98,5
PCK	1.852.500	1.843.908	99,5
PKPS	1.852.500	1.806.862	97,5

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2018 i 2017:

	ROK 2018	ROK 2017
	657	617
Ilość osób objętych usługami opiekuńczymi		
Liczba świadczeń (w godzinach)	192.145	190.054
Koszt usług opiekuńczych	3.650.770	3.420.972

Świadczenie usług opiekuńczych w roku 2018:

	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wydatków	Średnia miesięczna ilość godzin dla 1 osoby
2018 rok	657	192.145	3.650.770	24,37
PCK	333	97.047	1.843.908	24,3
PKPS	324	95.098	1.806.862	24,5

Wydatki związane z zapewnieniem opieki dla osób starszych wymagających pomocy osób drugih wzrastają. Jest to efekt starzenia się społeczności Miasta Kalisza oraz migracji członków rodzin osób starszych, którzy dotychczas zapewniali pomoc i opiekę we własnym, rodzinnym zakresie.

Dalsze zmniejszanie ilości godzin pomocy dla jednej osoby będzie skutkować wzrostem ilości wniosków o dom pomocy społecznej, którego koszt ponoszony przez miasto dla jednej osoby jest kilkakrotnie wyższy.

Poniższa tabela przedstawia odpłatność za usługi opiekuńcze od I do IX. 2018 roku

Kryterium – 634 zł.	Osoba samotna(dochód od – do zł.)	Pełna odpłatność- 19,00 zł. (za 1 godz. usługi)
101-150%	640,34 – 951,00	5% - 0,95 zł.
151- 200 %	957,34 – 1268,00	10% - 1,90 zł.
201- 250 %	1274,34- 1585,00	15% - 2,85 zł.
251 – 300%	1591,34 – 1902,00	30% - 5,70 zł.
301- 400%	1908,34 – 2536,00	50% - 9,00 zł.
401 – 500%	2542,34 – 3170,00	70% - 13,30 zł.
powyżej 500 %	3170,01 zł i powyżej	100% - 19,00 zł.
Kryterium – 514 zł	Na osobę w rodzinie	Pełna odpłatność 18,00 zł
101- 150 %	519,14 – 771,00	10 %- 1,90 zł.
151-200 %	776,14 – 1028,00	15 % - 2,85 zł
201 – 250 %	1033,14 – 1285,00	20 % - 3,80 zł.
251 – 300 %	1290,14 – 1542,00	50 % - 9,50 zł
powyżej 301 %	1547,14 zł. I powyżej	100% - 19,00 zł

Odpłatność za usługi opiekuńcze od X do XII.2018 r.

Kryterium – 701 zł	Osoba samotnie gospodarująca (dochód od – do zł)	Pełna odpłatność – 19,00 zł (za 1 godzinę usługi)
101-150%	708,01 – 1.051,50	5% - 0,95 zł.
151- 200 %	1.058,51 – 1.402,00	10% - 1,90 zł.
201- 250 %	1.409,01 – 1.752,50	15% - 2,85 zł.
251 – 300%	1.759,51 – 2.103,00	30% - 5,70 zł.
301- 400%	2.110,01 – 2.804,00	50% - 9,00 zł.
401 – 500%	2.811,01 – 3.505,00	70% - 13,30 zł.
powyżej 500 %	3.505,01 zł i powyżej	100% - 19,00 zł.
Kryterium – 528 zł	Osoba gospodarująca w rodzinie (dochód na osobę od – do zł)	Pełna odpłatność – 19,00 zł (za 1 godzinę usługi)
101-150%	533,28 – 792,00	10% - 1,90 zł.
151- 200 %	797,28 – 1.056,00	15% - 2,85 zł.
201- 250 %	1.061,28 – 1.320,00	20% - 3,80 zł.
251 – 300%	1.325,28 – 1.584,00	50% - 9,50 zł.
powyżej 301%	1.584,01 zł i powyżej	100% - 19,00 zł

Dochody z tytułu odpłatności osiągnięto w 2018 roku w kwocie **668.908,28 zł.**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

W okresie od 01.01.2018 do 31.12.2018 roku ilość złożonych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej wniosków o pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym dzieci i młodzieży wynosiła 111.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób dorosłych świadczyła Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych z siedzibą w Kaliszu ul. Korczak 4 A.

Dla dzieci i młodzieży w okresie od 01.01.2018 r. do 31.12.2018 r. specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczyła Fundacja Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” z siedzibą w Kaliszu ul. Nowy Świat 13, Medikor z siedzibą w Kaliszu ul. Aleja Wojska Polskiego 80 oraz Fundacja Wspomagania Rozwoju Dzieci „PAPILIO DZIECIOM” w Kaliszu ul. Aleja Wojska Polskiego 2a.

Firmy zostały wyłonione w drodze zamówienia publicznego na usługi społeczne. Środki na zabezpieczenie tej formy pomocy pochodzą od Wojewody Wielkopolskiego.

Koszt 1 godziny świadczonych usług przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych w Kaliszu w okresie od 01.01.2018 r. do 30.06.2018 r. w dni robocze wynosił 19,50 zł, a w dni wolne od pracy 33 zł. A w okresie od 01.07.2018 r. do 31.12.2018 r. wynosił 27,50 zł za 1 godzinę zarówno w dni robocze jak i wolne od pracy.

Koszt 1 godziny specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych przez :

- Medikor w Kaliszu wynosi 60 zł,
- Fundację Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” z siedzibą w Kaliszu wynosi 60 zł,
- Fundację Wspomagania Rozwoju Dzieci „PAPILIO DZIECIOM” w Kaliszu wynosi 60 zł.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone przez Medikor w Kaliszu oraz Fundację Wspomagania Rozwoju Dzieci „PAPILIO DZIECIOM” w Kaliszu oraz Fundację Na Rzecz Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Nowa Nadzieja” z siedzibą w Kaliszu są realizowane przez 6 dni w tygodniu.

Wydatki na tę formę pomocy w okresie od I do XII / 2018 r. obrazuje poniższa tabela.

	Od I do IX.2018 r.		
	Plan	Wykonanie	%
Ogółem środki od Wojewody Wielkopolskiego	1.291.224,00	1.272.942,00	98,5

Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

	Liczba osób	Liczba świadczeń	Kwota wydatków
2018 rok	111	40.770	1.272.942,00
Dla dorosłych	61	32.769	792.882,00
Dla dzieci	50	8.001	480.060

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób dorosłych od I do VI. 2018 roku

Kryterium – 634 zł.	Osoba samotna(dochód od – do zł.)	Pełna odpłatność-w zł. dni robocze (R) - 19,50 zł dni wolne (W) – 33 zł	
powyżej 100 % - 132,50% 132,50 % -165 % 165 % - 187,50 % 187,50% - 220 % 220 % – 237,50% 237,50% - 255% 255 % – 265% 265 % – 275% 275 % – 282,50% 282,50% - 290% 290 % - 310% 310 % - 330 % powyżej 330%	634,01 – 840,05 840,06 – 1.046,10 1,046,11- 1.188,75 1.188,76– 1.394,80 1.394,81 – 1.505,75 1.505,76 – 1.616,70 1.616,71- 1.680,10 1.680,11 – 1.743,50 1.743,51 – 1.791,05 1.791,06 – 1.838,60 1.838,61 – 1.965,40 1.965,41 – 2.092,20 2.092,21 zł i powyżej	R 1,5% - 0,29 zł. 3% - 0,59 zł. 5% - 0,98 zł. 7% - 1,37 zł. 11% - 2,15 zł. 15% - 2,95 zł. 22,50%- 4,39 zł 30 % - 5,85 zł 45 % - 8,78 zł 60 % - 11,70 zł 75 %- 14,63 zł 90 % - 17,55 zł 100% - 19,50 zł	W 0,50 zł 1,00 zł 1,65 zł 2,31 zł 3,63 zł 4,95 zł 7,43 zł 9,90 zł 14,85 zł 19,80 zł 24,75 zł 29,70 zł 33 zł
Kryterium–634 zł. dla osoby samotnie gospodarującej i w rodzinie)	Dochód w zł.(osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie)	Pełna odpłatność - zł	
100 % - 132,50% 132,50%- 165 % 165 % - 187,50 % 187,50 % -220 % 220 % – 237,50% 237,50 %- 255% 255 % – 265% 265 % – 275% 275 % – 282,50% 282,50 %- 290% 290 % - 310% 310 % - 330 % powyżej 330%	634,01 – 840,05 840,06 – 1.046,10 1.046,11- 1.188,75 1.188,76– 1.394,80 1.394,81 – 1.505,75 1.505,76 – 1.616,70 1.616,71- 1.680,10 1.680,11 - 1.743,50 1.743,51 – 1.791,05 1.791,06 – 1.838,60 1.838,61 – 1.965,40 1.965,41 – 2.092,20 2.092,21 zł i powyżej	R 3,5% - 0,68 zł 7% - 1,37 zł 11% - 2,15zł 15% - 2,93 zł 20% - 3,90 zł 25% - 4,88 zł. 32,50%- 6,34 zł 40 %- 7,80 zł 55 % - 10,73 zł 70 % - 13,65 zł 85 % - 16,58 zł 100 %- 19,50 zł	W 1,16 zł 2,31 zł 3,63 zł 4,95 zł 6,60 zł 8,25 zł 10,73 zł 13,20 zł 18,15 zł 23,10 zł 28,05 zł 33,00 zł

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób dorosłych od VII do IX. 2018 roku

Kryterium – 634 zł.	Osoba samotna(dochód od – do zł.)	Pełna odpłatność -27,50 zł. za 1 godzinę usługi w dni robocze i w dni wolne od pracy
do 100% powyżej	do 634 zł	Nieodpłatnie
100 % - 132,50%	634,01 - 840,05	1,5% - 0,41 zł
132,50%- 165 %	840,06 - 1.046,10	3% - 0,83 zł
165 % - 187,50 %	1.046,11 - 1.188,75	5% - 1,38 zł
187,50 % -220 %	1.188,76 - 1.394,80	7% - 1,93 zł
220 % – 237,50%	1.394,81 - 1.505,75	11% - 3,03 zł
237,50 %- 255%	1.505,76 - 1.616,70	15% - 4,13 zł
255 % – 265%	1.616,71 - 1.680,10	22,50% - 6,19 zł
265 % – 275%	1.680,11 - 1.743,50	30% - 8,25 zł
275 % – 282,50%	1.743,51 - 1.791,05	45% - 12,38 zł
282,50 %- 290%	1.791,06 – 1.838,60	60% - 16,50 zł
290 % - 310%	1.838,61 - 1.965,40	75% - 20,63 zł
310 % - 330 %	1.965,41 - 2.092,20	90% - 24,75 zł
powyżej 330%	2.092,21 zł i powyżej	100% - 27,50 zł
Kryterium–634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i w rodzinie)	Osoba gospodarująca w rodzinie (dochód na osobę od – do zł)	Pełna odpłatność - zł
do 100% powyżej	do 634 zł	nieodpłatnie
100 % - 132,50%	634,01 - 840,05	3,5% - 0,96 zł
132,50%- 165 %	840,06 - 1.046,10	7% - 1,93 zł
165 % - 187,50 %	1.046,11 - 1.188,75	11% - 3,03 zł
187,50 % -220 %	1.188,76 - 1.394,80	15% - 4,13 zł
220 % – 237,50%	1.394,81 - 1.505,75	20% - 5,50 zł
237,50 %- 255%	1.505,76 - 1.616,70	25% - 6,88 zł
255 % – 265%	1.616,71 - 1.680,10	32,50% -8,94 zł
265 % – 275%	1.680,11 - 1.743,50	40% - 11,00 zł
275 % – 282,50%	1.743,51 - 1.791,05	55% - 15,13 zł
282,50 %- 290%	1.791,06 – 1.838,60	70% - 19,25 zł
290 % - 310%	1.838,61 - 1.965,40	85% - 23,38 zł
310 % - 330 %	1.965,41 - 2.092,20	100% - 27,50 zł
powyżej 330%	2.092,21 zł i powyżej	powyżej 100% -27,50 zł

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób dorosłych od X do XII. 2018 roku

Kryterium - 701 zł	Osoba samotnie gospodarująca (dochód od – do zł)	Pełna odpłatność -27,50 zł. za 1 godzinę usługi w dni robocze i w dni wolne od pracy
do 100% powyżej 100 % - 132,50% 132,50%- 165 % 165 % - 187,50 % 187,50 % -220 % 220 % – 237,50% 237,50 %- 255% 255 % – 265% 265 % – 275% 275 % – 282,50% 282,50 %- 290% 290 % - 310% 310 % - 330 % powyżej 330%	do 701 zł 701,01 - 928,83 zł 928,84 - 1.156,65 zł 1.156,66 - 1.314,38 zł 1.314,39 - 1.542,20 zł 1.542,21 - 1.664,88 zł 1.664,89 - 1.787,55 zł 1.787,56 - 1.857,65 zł 1.857,66 - 1.927,75 zł 1.927,76 - 1.980,33 zł 1.980,34 - 2.032,90 zł 2.032,91 - 2.173,10 zł 2.173,11 - 2.313,30 zł 2.313,31 zł i powyżej	Nieodpłatnie 1,5% - 0,41 zł 3% - 0,83 zł 5% - 1,38 zł 7% - 1,93 zł 11% - 3,03 zł 15% - 4,13 zł 22,50% - 6,19 zł 30% - 8,25 zł 45% - 12,38 zł 60% - 16,50 zł 75% - 20,63 zł 90% - 24,75 zł 100% - 27,50 zł
Kryterium–701 zł dla osoby samotnie gospodarującej i w rodzinie)	Osoba gospodarująca w rodzinie (dochód na osobę od – do zł)	Pełna odpłatność - zł
do 100% powyżej 100 % - 132,50% 132,50%- 165 % 165 % - 187,50 % 187,50 % -220 % 220 % – 237,50% 237,50 %- 255% 255 % – 265% 265 % – 275% 275 % – 282,50% 282,50 %- 290% 290 % - 310% 310 % - 330 % powyżej 330%	do 701 zł 701,01 - 928,83 zł 928,84 - 1.156,65 zł 1.156,66 - 1.314,38 zł 1.314,39 - 1.542,20 zł 1.542,21 - 1.664,88 zł 1.664,89 - 1.787,55 zł 1.787,56 - 1.857,65 zł 1.857,66 - 1.927,75 zł 1.927,76 - 1.980,33 zł 1.980,34 - 2.032,90 zł 2.032,91 - 2.173,10 zł 2.173,11 - 2.313,30 zł 2.313,31 zł i powyżej	Nieodpłatnie 3,5% - 0,96 zł 7% - 1,93 zł 11% - 3,03 zł 15% - 4,13 zł 20% - 5,50 zł 25% - 6,88 zł 32,50% -8,94 zł 40% - 11,00 zł 55% - 15,13 zł 70% - 19,25 zł 85% - 23,38 zł 100% - 27,50 zł powyżej 100% -27,50 zł

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo lub wskazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych od I do IX.2018 r.

Kryterium–634 zł dla osoby samotnie gospodarującej i w rodzinie)	Dochód w zł na osobę w rodzinie	Pełna odpłatność - 60 zł za 1 godzinę usługi w dni robocze
do 100%	do 634 zł	nieodpłatnie
powyżej		
100 % - 132,50%	634,01 - 840,05	3,5% - 2,10 zł
132,50%- 165 %	840,06 - 1.046,10	7% - 4,20 zł
165 % - 187,50 %	1.046,11 - 1.188,75	11% - 6,60 zł
187,50 % -220 %	1.188,76 - 1.394,80	15% - 9,00 zł
220 % – 237,50%	1.394,81 - 1.505,75	20% - 12,00 zł
237,50 %- 255%	1.505,76 - 1.616,70	25% - 15,00 zł
255 % – 265%	1.616,71 - 1.680,10	32,50%-19,50 zł
265 % – 275%	1.680,11 - 1.743,50	40% - 24,00 zł
275 % – 282,50%	1.743,51 - 1.791,05	55% - 33,00 zł
282,50 %- 290%	1.791,06 – 1.838,60	70% - 42,00 zł
290 % - 310%	1.838,61 - 1.965,40	85% - 51,00 zł
310 % - 330 %	1.965,41 - 2.092,20	100% - 60,00 zł
powyżej 330%	2.092,21 zł i powyżej	powyżej 100% -60,00 zł

Odpłatność za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci i młodzieży upośledzonej umysłowo lub wskazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych od X do XII.2018 r.

Kryterium–701 zł dla osoby samotnie gospodarującej i w rodzinie)	Dochód w zł na osobę w rodzinie	Pełna odpłatność - 60 zł za 1 godzinę usługi w dni robocze
do 100%	do 701 zł	nieodpłatnie
powyżej		
100 % - 132,50%	701,01 - 928,83 zł	3,5% - 2,10 zł
132,50%- 165 %	928,84 - 1.156,65 zł	7% - 4,20 zł
165 % - 187,50 %	1.156,66 - 1.314,38 zł	11% - 6,60 zł
187,50 % -220 %	1.314,39 - 1.542,20 zł	15% - 9,00 zł
220 % – 237,50%	1.542,21 - 1.664,88 zł	20% - 12,00 zł
237,50 %- 255%	1.664,89 - 1.787,55 zł	25% - 15,00 zł
255 % – 265%	1.787,56 - 1.857,65 zł	32,50%-19,50 zł
265 % – 275%	1.857,66 - 1.927,75 zł	40% - 24,00 zł
275 % – 282,50%	1.927,76 - 1.980,33 zł	55% - 33,00 zł
282,50 %- 290%	1.980,34 - 2.032,90 zł	70% - 42,00 zł
290 % - 310%	2.032,91 - 2.173,10 zł	85% - 51,00 zł
310 % - 330 %	2.173,11 - 2.313,30 zł	100% - 60,00 zł
powyżej 330%	2.313,31 zł i powyżej	powyżej 100% -60,00 zł

Umieszczanie w domach pomocy społecznej.

Prawne podstawy umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej (art. 54 ust.1 ustawy o pomocy społecznej).

Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej.

Za osoby umieszczone po 1 stycznia 2004 roku w myśl art. 61 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

1. Mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
2. Małżonek, zstępni przed wstępnymi,
3. Gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Odpłatność mieszkańców DPS.

Mieszkaniec domu wnosi opłatę w kwocie stanowiącej 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu. Opłata ta jest wnoszona bezpośrednio do domu pomocy społecznej, w którym dana osoba przebywa.

Osoby zobowiązane do ponoszenia opłat za pobyt w DPS członków rodzin.

Małżonek, zstępni przed wstępnymi opłatę za pobyt członka rodziny w DPS wnoszą zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej:

1. W przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej ($701 \text{ zł} \times 300\% = 2.103 \text{ zł}$), jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,
2. W przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie ($528 \text{ zł} \times 300\% = 1.584 \text{ zł}$), z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu w 2018 roku uzyskał dochód w wysokości 317.406,37 zł stanowiący partycypację osób zobowiązanych do utrzymania mieszkańców DPS. Spośród mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej 217 osób posiadało rodziny zobowiązane do alimentacji, w stosunku do 63 osób rodziny uczestniczyły w kosztach utrzymania bliskich w domu pomocy społecznej.

W stosunku do 154 osób, rodzina nie partycypowała w kosztach z uwagi na dochód nie kwalifikujący do ustalenia opłaty za pobyt członka rodziny w DPS. W stosunku do 3 mieszkańców DPS rodzina pokrywała pełen koszt odpłatności. W ciągu roku 6 mieszkańców DPS miało ustaloną odpłatność w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w DPS.

Natomiast 149 mieszkańców domów pomocy społecznej to osoby samotne, nie posiadające bliskiej rodziny, w stosunku do nich Miasto Kalisz pokrywało pozostałe koszty pobytu.

Odpłatność gminy

Gmina, z której osoba została skierowana do DPS ponosi odpłatność w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej, a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca domu i osoby zobowiązane.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej dopłaca do pobytu mieszkańców przebywających w domach pomocy społecznej. Dopłaty te są zróżnicowane, w zależności od typu domu i wysokości miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w poszczególnych DPS, do których są kierowani mieszkańcy Miasta Kalisza.

Średnia dopłata Miasta Kalisz do jednej osoby, będącej mieszkańcem Kalisza w domach pomocy społecznej wynosiła 2.474,32 zł.

Tabela 1. Koszty miesięcznego utrzymania mieszkańca w Domach Pomocy Społecznej, w których byli umieszczeni mieszkańcy Kalisza.

Domy Pomocy Społecznej	Ilość osób przebywających w ciągu roku	Miesięczny koszt pobytu jednego mieszkańca	Koszt poniesiony przez miasto Kalisz w skali roku
DPS Kalisz	194	3.626,37 zł	4.163.026,70 zł
DPS Baszków	4	3400,00 zł	83.586,24 zł
DPS Biskupice	5*	3.257,80 zł	87.285,38 zł
DPS Bończa	1	3.048,00 zł	7.943,00 zł
DPS Chlebno	2	3.448,94 zł	64.104,01 zł
DPS Chróscin-Wieś	11	3.065,51 zł	235.079,91zł
DPS Falmierowo	3	3.281,95 zł	67.542,86 zł
DPS Gębice	1	3.650,00 zł	22.556,44 zł
DPS Kobyla Góra	13	3.321,00 zł	281.271,56 zł
DPS Kochłowy	6	3.250,00 zł	171.804,56 zł
DPS Konin	1	3.600,00 zł	37.805,51 zł
DPS Krasnystaw	2	3.137,87 zł	47.913,03 zł
DPS Kotlin	2	4.172,27 zł	72.721,64 zł
DPS Lisków	11	3.347,77 zł	209.098,22 zł
DPS Marszałki	20**	3.353,00 zł	365.080,01 zł
DPS Mielżyn	4	3.887,45 zł	172.139,43 zł
DPS Nielestno	1	3.433,97 zł	17.174,19 zł
DPS Ostrów Wlkp.	3	3.956,59 zł	116.413,20 zł
DPS Osiek	2	3.551,00 zł	68.104,50 zł

DPS Pleszew	19	3.471,17 zł	598.973,05 zł
DPS Psary	21	3.534,50 zł	583.598,94 zł
DPS Pakówka	3	3.190,00 zł	63.589,25 zł
DPS Jedlanka	1	3.521,00 zł	36.515,40 zł
DPS Sieradz + filia Rożdżały	20***	3.128,30 zł	403.119,24 zł
DPS Skęczniew	6	3.403,70 zł	154.882,14 zł
DPS Skubarczewo	1	3.390,00 zł	27.004,76 zł
DPS Ślesin	2	3.895,44 zł	62.466,96 zł
DPS Wielka Nieszawka	1	3.498,41 zł	11.829,87 zł
DPS Wieleń	4	3.457,32 zł	87.858,42 zł
DPS Wierzbica	1	3.400,00zł	35.655,70 zł
DPS Zimnowoda	1	3.464,02 zł	33.151,40

* 1 osoba przeniesiona do DPS w Psarach

** 1 osoba przeniesiona do DPS w Pleszewie

*** 1 osoba przeniesiona do DPS w Kaliszu

Źródło: Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu.

W 2018 roku 366 mieszkańców pochodzących z Miasta Kalisza przebywało w domach pomocy społecznej i na ten cel wydatkowano środki w wysokości 8.417.620,43 zł. Dla porównania w roku 2017 na ten cel wydatkowano 7.414.459,83 zł.

Kwota, którą przekazano do Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu wynosi 4.163.026,70 zł za 193 mieszkańców, natomiast kwota 4.254.593,73 zł przekazano za pobyt mieszkańców Kalisza przebywających w domach pomocy społecznej poza terenem miasta Kalisza (specjalistycznych).

W 2018 roku 180 osób zostało zakwalifikowanych do skierowania do domów pomocy społecznej. Umieszczonych zostało łącznie 120 osób (w tym 68 osób w Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu i 52 osoby w domach pomocy społecznej poza Kaliszem).

Na podstawie analizy danych stwierdzić należy, że wzrost kosztów utrzymania mieszkańców Domu Pomocy Społecznej oraz starzenie się społeczeństwa Miasta Kalisza generują znaczne koszty świadczeń pomocy społecznej na rzecz osób starszych. W związku z powyższym długofalowa polityka senioralna w perspektywie czasu będzie związana ze znacznym wzrostem wydatków w budżecie Miasta Kalisza związanych z pomocą ludziom starszym.

XI. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej

W celu realizacji zadań pomocy społecznej Ustawa o pomocy społecznej upoważnia jednostki samorządu terytorialnego do tworzenia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, które działają i realizują zadania w poszczególnych obszarach społecznych. W Kaliszu są to:

- Dom Pomocy Społecznej, ul. Winiarska 26,
- Dzienny Dom Pomocy Społecznej, ul. Cegielniana 6,
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan”, ul. Widok 77,
- Dom Dziecka, ul. Skarszewska 3 oraz filia ul. Prosta 1
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Obywatelska 4, który z uwagi na to że Kalisz jest miastem na prawach powiatu realizują również zadania powiatowego centrum pomocy społecznej

1. Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu

Na terenie Kalisza funkcjonuje jeden Dom Pomocy Społecznej, który mieści się przy ul. Winiarskiej 26. Dom dysponuje 180 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych. Średnia wieku mieszkańca DPS w Kaliszu wynosiła 80,44 lat.

Spośród mieszkańców Domu Pomocy Społecznej 9wg stanu na dzień 31.12.2018 r.):

- 67 osób - to osoby leżące wymagające pomocy osób drugich,
- 69 osób – to osoby poruszające się przy pomocy osób drugich lub sprzętu rehabilitacyjnego,
- 44 osoby - to osoby poruszające się samodzielnie.

Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb mieszkańców. Organizacja domu, zakres i poziom świadczonych usług uwzględniają w szczególności wolność, intymność, godność, poczucie bezpieczeństwa oraz sprawność fizyczną i psychiczną zamieszkujących osób.

Dla swoich mieszkańców kaliski Dom Pomocy Społecznej organizuje wiele imprez okolicznościowych z okazji świąt np. Dzień Kobiet, Walentynki, Andrzejki, Wigilia Bożego Narodzenia, imprez integracyjnych i kulturalno-oświatowych, np. udział w spektaklach teatralnych, czytanie klasyków literatury, koncerty, programy okolicznościowe oraz konferencje. Zapraszani są liczni goście związani z promocją zdrowia, szeroko rozumianej sztuki i rozrywki.

DPS w Kaliszu jest placówką otwartą na współpracę ze szkołami, uczelniami wyższymi. Dzieci i młodzież chętnie odwiedzają seniorów prezentując im swoje umiejętności.

W 2018 roku Wojewoda Wielkopolski przekazał dotację w kwocie 761.800 zł na utrzymanie mieszkańców przebywających w Domu Pomocy Społecznej na podstawie wcześniejszych przepisów.

W 2018 roku dochody Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu wyniosły 6.920.417,51 zł i pochodziły z tytułu odpłatności mieszkańców oraz dopłaty z gmin, z których osoby były skierowane w tym dopłata za mieszkańców Kalisza przekazywana przez MOPS Kalisz w wysokości 4.163.026,70 zł. Łącznie w DPS wydatki wyniosły 8.004.246,08 zł. Jest to placówka całodobowa i obowiązujące standardy wymuszają zatrudnienie personelu w wymiarze 125 etatów. Jest to jedna z najkosztowniejszych form pomocy.

2. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu

Dzienny Dom Pomocy Społecznej jest placówką dziennego pobytu dla osób, które ze względu na wiek, stan zdrowia, sytuację życiową oraz warunki rodzinne nie są w stanie w stopniu wystarczającym sprostać niektórym potrzebom życiowym i samodzielnie, prawidłowo funkcjonować w swoim środowisku. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu dysponuje 110 miejscami.

Z usług świadczonych przez Dzienny Dom Pomocy Społecznej w 2018 roku skorzystały 123 osoby. Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Kaliszu realizował zadania poprzez terapię zajęciową, działalność opiekuńczą, pracę socjalną, działalność rehabilitacyjną i terapeutyczną, a także zapewnienie posiłku/obiadu. W 2018 roku dochody Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Kaliszu wyniosły 133.678,50 zł, wydatki 844.918,08 zł. Jest to preferowana, ze względów ekonomicznych, forma pomocy dla seniorów. Miesięczny koszt utrzymania jednej osoby wynosi 640,09 zł a przy uwzględnieniu odpłatności osób korzystających – 538,82 zł. Liczba zatrudnionego personelu wynosi 13,5 etatów.

3. Środowiskowy Dom Samopomocy „TULIPAN” w Kaliszu

Środowiskowy dom samopomocy świadczy usługi w ramach indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym. Środowiskowy Dom Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu jest placówką dziennego pobytu dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, a także osób, których specyficzne zaburzenia rozwojowe uniemożliwiają pobyt w innego rodzaju placówkach. Osobom tym zapewnia się podstawowe świadczenia opiekuńcze - wychowawcze, rekreacyjne, rehabilitacyjne, a także umożliwia spożywanie gorącego posiłku. W 2018 roku z pomocy Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu skorzystało 51 osób. W Ośrodku funkcjonuje 5 grup, do których są przydzielane osoby ze względu na ich potrzeby psychofizyczne:

1. I Grupa pielęgnacyjno - rehabilitacyjna (zaspokojenie podstawowych potrzeb osób niepełnosprawnych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa),
2. II Grupa stymulacji zabawowej (rozwój poznawczy, społeczny, emocjonalny przy wykorzystaniu techniki zabawy),
3. II Grupa stymulacji poznawczej (powiększanie i utrwalanie uczestnictwa w życiu bliższego i dalszego otoczenia, budzenie i podtrzymywanie aktywności),
4. IV, V Grupy przysposobienia do życia (doskonalenie w zakresie samoobsługi i zaradności życiowej).

Odpłatność miesięczną za usługi świadczone w ośrodkach wsparcia osobom z zaburzeniami psychicznymi, ustala się w wysokości 5% kwoty dochodu osoby samotnie gospodarującej lub kwoty dochodu na osobę w rodzinie, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie przekracza kwotę 300% odpowiedniego kryterium dochodowego:

- dla osoby samotnie gospodarującej: $701 \text{ zł} \times 300\% = 2.103,00 \text{ zł}$,
- w rodzinie: $528 \text{ zł} \times 300\% = 1.584,00 \text{ zł}$.

Aktualnie uczestnicy ponoszą niewielką odpłatność, a 26 osoby korzystały z usług ŚDS „Tulipan” nieodpłatnie.

W 2018 roku dochody Środowiskowego Domu Samopomocy „Tulipan” w Kaliszu wyniosły 30.050,60 zł.

Funkcjonowanie ŚDS „Tulipan” w Kaliszu jest zadaniem zleconym przez administrację rządową. Wojewoda Wielkopolski w 2018 roku przekazał na działalność ŚDS dotację w wysokości 1.076.291 zł. to jest po 1.793,82 zł na jednego mieszkańca. Miasto Kalisz dodatkowo dofinansowało ŚDS w wysokości 626.367,01 zł. Łączne wydatki ŚDS „Tulipan” wyniosły 1.702.658,43 zł. Liczba miejsc w ŚDS „Tulipan” wynosi 50. Liczba etatów wynosi 21,25.

4. Dom Dziecka w Kaliszu

Do 2011 roku Dom Dziecka funkcjonował na podstawie ustawy o pomocy społecznej a od roku 2012 funkcjonuje na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Dom Dziecka w Kaliszu znajduje się przy ul. Skarszewskiej i przeznaczony jest na 30 miejsc oraz Filia Domu Dziecka znajduje się w bloku przy ul. Prostej i przeznaczona jest na 10 miejsc (łącznie 40 miejsc).

Dom Dziecka w Kaliszu zapewnia opiekę dzieciom, których rodzice nie spełniają funkcji rodzicielskich. U dzieci występują sprzężone zaburzenia psychiczne i emocjonalne. W Filii Domu Dziecka zamieszkuje młodzież starsza, która pod okiem wychowawców przygotowuje się do procesu usamodzielnienia.

W 2018 roku średnio miesięcznie przebywało 39 dzieci. Na przestrzeni roku miało miejsce 12 nowych przyjęć, natomiast 8 wychowanków opuściło placówkę:

- 1 dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej,
- 3 wychowanków osiągnęło pełnoletność i założyło własne gospodarstwo domowe,

- 3 dzieci powróciło do rodziny naturalnej,
- 1 dziecko zostało umieszczone w Schronisku dla Nieletnich.

W kaliskim Domu Dziecka miesięczny koszt utrzymania wychowanka w 2018 roku wynosił:

- w styczniu – 4.736,97 zł.
- od lutego do grudnia – 5.447,15 zł.

Jest to placówka całodobowa. Liczba etatów wynosi 36,5.

5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu

Reasumując szeroko opisaną działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej należy zauważyć że jego pomoc jest kierowana do kilku tysięcy mieszkańców Kalisza, którzy zmagają się z różnymi problemami życiowymi. Kumulacja różnych problemów społecznych powoduje, że praca socjalna jest coraz trudniejsza i wymaga większego zaangażowania ze strony pracownika socjalnego, który dynamicznie musi dostosować odpowiednie narzędzia pracy. Zmienia się charakter pracy oraz zmieniają się oczekiwania wobec pracownika socjalnego. Aktualnie kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu to 119,75 etatu, w tym 25,5 etatu na stanowiskach urzędniczych i obsługi z Działu Organizacyjno – Administracyjnego, Działu Finansowo – Księgowego i Działu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym. Wielość i różnorodność skomplikowanych zadań stawianych przed pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu wymusza zatrudnienie wysoko wykwalifikowanej kadry. Realizowane zadania sprawiają, że pracownicy socjalni poza wymaganymi kwalifikacjami permanentnie je podnoszą kończąc studia podyplomowe i zdobywając specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Wśród asystentów rodzin i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej poza pracownikami socjalnymi są przede wszystkim pedagodzy. Niezbędni są również psychologowie, szczególnie do zadań interwencji kryzysowej, jak również w pracy z rodzinami w kryzysie i rodzinami zastępczymi. Niestety, ostatnio zauważalna jest rezygnacja pracowników z zatrudnienia w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Kaliszu, co jest tłumaczone niskim wynagrodzeniem pracowników i jednocześnie dużym zapotrzebowaniem, szczególnie na pracowników socjalnych w ościennych gminach, które oferują wyższe wynagrodzenie przy mniej uciążliwej pracy. Poza tym są komórki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kaliszu, które wykonują swoje zadania całą dobę w równoważnym systemie czasu pracy. Pracownicy zatrudniani w systemie zadaniowego czasu pracy wykonują swoje obowiązki w różnych godzinach: dopołudniowych i popołudniowych, w różnych dniach również ustawowo wolnych od pracy.

Tak więc z tego względu nie jest to atrakcyjna praca.

Ponadto pracownicy socjalni dużą część swoich obowiązków wykonują w terenie, docierając do miejsca zamieszkania osób wymagających pomocy, bez względu na odległość i warunki atmosferyczne. Często odwiedzają osoby z zaburzeniami psychicznymi, uzależnione, agresywne, co stwarza zagrożenie dla ich zdrowia co najmniej psychicznego (lęk). Pracownik socjalny porusza się w terenie najczęściej sam. Wprawdzie ma zagwarantowane ustawą, że może prosić o asystę policji ale trudno z góry przewidzieć wszystkie sytuacje zagrożenia.

Odzwierciedleniem wielości spraw realizowanych przez MOPS w Kaliszu jest również realizacja budżetu Miasta Kalisza w wielu zadaniach, zarówno gminy jak i powiatu, zadań na porozumienia pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego, zadań zleconych (5 rodzajów różnych zadań) oraz PFRON. W 2018 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu zrealizował budżet w 32 różnego rodzaju działach, rozdziałach i zadaniach klasyfikacji budżetowej. Wykonanie budżetu wyniosło 37.340.883,93 zł. Ponadto poza budżetem wydatkowano środki PFRON na kwotę 2.678.209,43 zł. oraz kwotę 164.455 zł na realizację programu „Aktywny Samorząd”.